

Ljubezen v zakonu

Priročnik za srečanja zakonskih skupin
v pastoralnem letu 2017/18

Pridi.com

Ljubljana, avgust 2017

mag. Luka Mavrič

Ljubezen v zakonu

Kateheze za zakonske skupine 2017/18

Jezikovni pregled: **Mojca Cukjati**

Oblikovanje in grafična priprava: **Stanislav Oražem**

Fotografija na naslovnici: **Igor Dolinšek**

Izdala: **Pastoralna služba Nadškofije Ljubljana - Urad za družino**

Založil: **Zavod Pridi.com**

Zanj: **Igor Dolinšek**

Tiskano v Sloveniji

Naklada: 1050 izvodov

Ljubljana 2017

Prva izdaja

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-472-058.83(035)

MAVRIČ, Luka

Blagor nama : priročnik za srečanja zakonskih skupin v pastoralnem letu 2016/17 / [Luka Mavrič]. - 1. izd. - Ljubljana : Zavod Pridi.com, 2016

ISBN 978-961-93525-8-8

1. Gl. stv. nasl.

285678336

Kazalo

Predgovor	5
1. Ljubezen je potrpežljiva	7
2. Ljubezen je dobrotljiva	11
3. Ljubezen ni nevoščljiva	15
4. Ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje	18
5. Ljubezen ni brezobzirna	22
6. Ljubezen ne išče svojega	25
7. Ljubezen se ne da razdražiti	28
8. Ljubezen ne misli hudega	31
9. Ljubezen se ne veseli krivice, veseli pa se resnice	36
10. Ljubezen vse prenaša	39
11. Ljubezen vse veruje	43
12. Ljubezen vse upa	46
13. Ljubezen vse prestane	49
14. Rast v zakonski ljubezni	52
Dodatek	54

Namesto razprave o namenu te knjižice prisluhnimo pričevanju mladega moža. Takole pravi:

Pred mnogo leti sem nekega dne sam plezal v Pirenejih. Zgubil sem tla pod nogami in bingljal nad 450 m globokim prepadom, pri čemer sem se držal le za konice prstov. V smrtni grozi sem čakal čez stotine metrov globok padec na skale pod seboj. Vedoč, da bom padel v smrt, sem obupan iskal smisel svojega življenja in odvertel se mi je film vseh pomembnejših dogodkov mojega življenja. Božji glas v meni je prekinil moje misli o študijskih in poklicnih dosežkih. »Ti dosežki niso tvoje življenje. Tvoje resnično življenje je to, kar si naredil iz ljubezni zame in za druge; vse ostalo ni pomembno.« Počutil sem se popolnoma poraženega, ker sem svoje kratko življenje posvetil praznemu, nepomembnemu hlastanju za uspehom. Prosil sem Boga, naj mi odpusti, ker nisem delal edine stvari, ki je pomembna. Ko sem padal, sem takoj začutil objem božje nežnosti in neskončnega usmiljenja. Priletel sem v velik trnov grm, ki ga prej nisem opazil. Splezal sem iz grma in se spustil v dolino, kjer so me čakali prijatelji. Pretresel jih je pogled na moje trnjeve rane, po drugi strani pa so me presenečeno gledali, ker sem žarel od sreče. Ko sem jim pojasnil, so vzdiknili: »Si pa res srečnej, ker si čudežno ušel smrti!« Nisem se strinjal: »Ne. Srečen sem, ker sem našel smisel življenja. Ključ do sreče je, da narediš vse iz ljubezni.« Od tistega trenutka se vsak večer spomnim, da na koncu mojega življenja ne bo veljalo to, kar sem naredil, temveč to, koliko sem ljubil.¹

Nikogar ni, ki bi na smrtni postelji obžaloval, da ni več časa namenil službi ali karieri, ali izgradnji hiše. Žalostna resnica je, da je pred smrtjo ogromno ljudem žal, da niso več časa namenili zakoncu in družini.

Vidva sta na dobri poti, da se ne bosta znašla med njimi, saj sta se odločila, da si vzameta čas in da bosta ob pomoči zakonske skupine skupaj rastle v medsebojni ljubezni. Ta je vidno znamenje Božje ljubezni, kakor pravi papež

---

¹ John Yzaguirre in Claire Frazier-Yzaguirre, Cvetoč zakon: navdihujoč in praktičen vodnik do trajne sreče. Ljubljana: Novi svet, 2011.

František v apostolski spodbudi Radost ljubezni (*Amoris Laetitia*): »Zakon je dragoceno znamenje, kajti ko mož in žena praznujeta zakrament zakona, se v njiju tako rekoč zrcali Bog ter vtisne vanju svoje lastne poteze in neizbrisen značaj svoje ljubezni. Zakon je podoba Božje ljubezni do nas« (AL, 121)².

Letos smo vzeli za izhodišče teh srečanj **4. poglavje prav te papeževe spodbude**, zato nosi knjižica enak naslov kot ga ima poglavje: **Ljubezen v zakonu**. V njem papež František razlaga Pavlovo hvalnico ljubezni:

»Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva je ljubezen; ni nevoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje; ni brezobzirna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli pa se resnice, vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane« (1 Kor 13,4-7).

Ker papež razlaga hvalnice razdeli na 14 delov, tudi ta priročnik vsebuje **14 katehez**. Zato lahko na enem srečanju vzamete po dve katehezi, ali pa jih obravnavate na duhovnem vikendu. Upamo, da bo ta knjižica skupaj s primeri iz življenja v spodbudo in pomoč »v naših prizadevanjih, da bi živeli in posredovali evangelij družine« (AL, 60).

Luka Mavrič,
tajnik Škofijskega urada za družino pri Ljubljanski nadškofiji

Potrpežljivost

91. Najprej je v besedilu uporabljen izraz *makrothymef*. To ne pomeni preprosto tega, da ljubezen »vse prenaša«, kajti ta misel je izražena na koncu, v sedmi vrstici. Pomen izhaja iz grškega prevoda Stare zaveze, kjer pravi, da je Bog »počasen v jezi« (2 Mz 34,6; 4 Mz 14,18). Potrpežljivost se pokaže, ko se človek ne da voditi svojim nagonom in se izogiba pollaščanju. Gre za lastnost Boga zaveze, ki kliče k posnemanju tudi v družinskem življenju. Za razumevanje besedil, v katerih Pavel uporablja ta izraz, moramo upoštevati Knjigo modrosti (prim. Mdr 11,23; 12,2.15-18). Sočasno s tem, ko se slavi Božja prizanesljivost, ki daje čas za kesanje, se poudarja njegova moč, ki se kaže v njegovem usmiljenem delovanju. Božja potrpežljivost je vaja v usmiljenju z grešnikom in razodeva pravo moč.
92. Biti potrpežljiv ne pomeni, da dovolimo, da z nami stalno slabo ravnajo, ali da trpimo fizično nasilje, ali da dopustimo, da nas obravnavajo kot objekt. Do težav pride, ko zahtevamo, da bodo odnosi med ljudmi nebeški ali da so osebe popolne ali ko se postavimo v središče in pričakujemo, da se bo vse zgodilo po naši volji. Tedaj smo nepotrpežljivi in vse nas napeljuje k temu, da se odzovemo napadalno. Če ne gojimo potrpežljivosti, bomo vedno imeli izgovore za odzivanje iz jeze; in na koncu se bomo spremenili v ljudi, ki ne znajo sobivati, ki so nesocialni in nesposobni brzdati svojih nagonov; tako bo postala družina bojno polje. Zato nas Božja beseda opominja: »Vsaka zagrenjenost in srditost in jeza in vpitje in zmerjanje naj izmed vas izgine z vso hudobijo vred« (Ef 4,31). Ta potrpežljivost se utrdi, ko priznam, da ima drugi prav tako pravico živeti skupaj z mano na tej zemlji, in sicer takšen, kakršen je. Ni pomembno, če je drugi zame moteč ali če mi prekriža načrte ali mi je s svojim značajem ali s svojimi pogledi nadležen, če ni popolnoma tak, kakršnega sem pričakoval. Ljubezen vedno vključuje globoko sočutje, ki vodi k temu, da drugega sprejmem kot del tega sveta, čeprav bo ravnal drugače, kot bi si jaz želel.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: Nevidni prišepetovalec

Pred nekaj dnevi sva se z ženo vračala s popoldanskih opravkov in se nama je že mudilo na sinovo zadnjo nogometno tekmo v sezoni. Jaz sem vozil in skupaj sva uživala v dolgem pogovoru o sanjah, ki sva jih imela za prihodnost. Po nekaj minutah sva ugotovila, da sva se ujela v prometni zastoj, ki se ni nikamor premaknil. Čudoviti trenutki so se razblinili zaradi pritiska, ki je naraščal v avtu. V poskusu, da bi mi pomagala, mi je Stasi predlagala alternativno pot: »Če tukaj zapelješ desno in se zapelješ do Prve ulice, lahko prečkava in se pet minut peljeva po lokalni cesti.« Bil sem se pripravljn ločiti od nje. Resno mislim. V približno dvajsetih sekundah sem bil pripravljen na ločitev. Če bi bil sodnik v avtu, bi tam v trenutku podpisal dokumente. Moj bog – zaradi komentarja o moji vožnji? se je v tistem trenutku dogajalo samo to?

Tiho sem sedel za volanom in kahal v sebi. Na zunaj sem bil videti hladen, znotraj pa se je dogajalo naslednje: *Jož, kaj misli, da ne znam priti tja? Sovražim, ko mi to počne.* Potem mi drugi glas reče: *'To vedno počne.'* Jaz pa rečem (znotraj sebe – celoten dialog je potekal znotraj mene, v delčku sekunde): *Da, res to počne ... vedno govori takšne stvari. To sovražim pri njej!* Spreleti me občutek obtoževanja, jeze in samopravičnosti. In potem mi glas reče: *'John, to se nikoli ne bo spremenilo,'* jaz pa rečem: *To se nikoli ne bo spremenilo.* In glas pravi: *'Veš, John, tam zunaj je veliko žensk, ki bi bile hvaležne, če bi imele tebe za moža,'* jaz pa pomislim: *Da – veliko žensk je tam zunaj ...* Saj vidite, kam to vodi. Spremenite osebe in prizorišče in enaka stvar se je zgodila tudi vam, le da ste mogoče mislili, da ste za vse krivi vi.

Brez dvoma ima hudič prostor v naši teologiji, toda ali je on nekaj, na kar pomislimo ob vsakodnevnih dogodkih v našem življenju? Ali vam je kdaj padlo na misel, da ni vsaka misel, ki se vam plete po glavi tudi res vaša misel? Kar se je meni sredi prometa zgodilo tistega dne, se ves čas dogaja v zakonih, v božji službi, v vsakem odnosu. Ves čas nam lažejo, vendar se nikoli ne ustavimo in rečemo: *'Samo malo ... kdo še tukaj govori? Od kod prihajajo te ideje? Od kod prihajajo ti občutki?'* Če ste prebirali svetnike vseh obdobj pred modernim obdobjem – tem, s ponosom napolnjenim obdobjem razuma, znanosti in tehnologije, v čemer so nas temeljito izobrazili – boste odkrili, da so

hudiča dejansko jemali zelo resno. Kot pravi Pavel: »Njegove misli pa nam niso neznane« (2 Kor 2,11). Toda mi, prosvetljeni, imamo dosti bolj razumen pristop k stvarem. Mi iščemo bolj psihološke, fizične ali celo politične razloge za vsako težavo, s katero se srečamo.³

Vprašanja:

- *Sem hiter/hitra ali počasen/počasna v jezi? Koliko potrpežljivosti premorem do zakonca, ko je ta zame moteč, ko mi prekriža načrte, ali mi je s svojim značajem in s svojimi pogledi nadležen?*
- *Sem bil že kdaj pozoren/pozorna na to, kakšne misli mi v jezi rojijo po glavi? Znam med njimi prepoznati glas »očeta laži«, ki hoče uničiti najino razumevanje in zaupanje? Ko se mi vsiljuje neka misel, za katero vem, da ne drži, a me spravlja v nemir? Kaj mi pomaga, da jo odženem (npr. pogovor, preusmeritev pozornosti, molitev...)?*

2. primer: Zgled potrpežljive matere

Mlada mama po imenu Monika, ki je bila kristjana, je imela probleme s svojim uporniškim sinom najstnikom. Bil je len, čemer in nepošten. Pozneje je, čeprav je bil kot pravnik na zunaj spoštovan, njegovo življenje obvladovala častihlepnost in želja po dobrem zaslužku. Živel je z več različnimi ženskami in imel z eno izmed njih sina. Ves ta čas je mama še naprej molila zanj. Na neki stopnji se je celo pridružil čudni verski sekti. Nekega dne ji je Gospod dal videnje in v molitvi se je zjokala, ker je videla v njem svetlobo Jezusa Kristusa in njegov obraz spremenjen. Morala je čakati še nadaljnjih devet let, preden je sin v starosti dvaintridesetih let izročil svoje življenje Jezusu Kristusu. Temu možu je bilo ime Avguštin. Do vere je prišel leta 386 po Kr., v duhovnika je bil posvečen leta 391 ter postal eden največjih teologov v zgodovini Cerkve. Svoje spreobrnjenje je vedno pripisoval molitvam svoje matere.⁴

---

³ Eldredge John, *Divji v srcu: odkrivanje skrivnosti moške duše*. Log pri Brezovici: Društvo Zaživi življenje, 2014.

⁴ Nicky Gumbel, *ALFA - Življenjska vprašanja*. Koper: Študentski center Jadro, 2010.

Vprašanja:

- *Monika je vztrajala v molitvi, čeprav desetletja ni bila uslišana v svoji plemeniti prošnji. K čemu me nagovarja ta njen zgled potrpežljivosti?*
- *Vzgoja otrok je za vse starše zelo zahtevna vaja v potrpežljivosti. Ko nam je zmanjkuje, delamo stvari, na katere nismo vedno ponosni. V katerih situacijah želim prositi Boga za moč potrpežljivosti?*

Drža služenja

---

93. Gre za besedo *chrēsteúetai*, ki se v celotnem Svetem pismu uporabi samo enkrat; izhaja iz *chrēstós* (dobrohoten človek, ki kaže svojo dobroto v svojih delih). Za njeno razumevanje je treba upoštevati mesto, kjer je zapisana in v tesni povezavi s prejšnjo besedo, pomeni njeno dopolnitev. Tako hoče sv. Pavel pojasniti, da potrpežljivost, omenjena na prvem mestu, ni povsem nedejavna drža, temveč da gre z roko v roki z dejavnostjo, z dinamičnim in ustvarjalnim odzivanjem v odnosu do drugih. Pomeni namreč, da je ljubezen drugim v korist in jim pomaga. Zato se v nekaterih prevodih uporablja beseda »ustrežljiv« (pripravljen na služenje).
94. V celotnem besedilu vidimo, da hoče Pavel poudariti, da ljubezen ni samo občutje, ampak nekaj več. Besedo moramo razumeti v tistem pomenu, ki ga ima hebrejski glagol »ljubiti« in pomeni »delati dobro«. Kot je rekel sv. Ignacij Lojolski: »Ljubezen se mora uveljaviti bolj v dejanjih kot pa v besedah«. Tako lahko ljubezen pokaže vso svojo rodovitnost in nam omogoča izkusiti srečo, ki je v dajanju; plemenitost in veličino samopodaritve, ne da bi tehtali in pričakovali plačilo, izključno samo zaradi dajanja in služenja.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: Od iskanja sebe do koraka k drugemu

Deb in Kevin sta mlad par, poročen že več let, oba si prizadevata napredovati v karieri. Deb je pred nedavnim vneto kovala načrte, kako se bo konec tedna srečala s starši v bližnjem smučarskem središču. To je mimogrede omenila Kevinu in domnevala, da ga bo veselilo iti zraven. Kevin pa je bil izčrpan od sestankov na oddelku prodaje in je hotel preživeti miren konec tedna doma. Zadnje, kar si je želel, je bilo zapraviti več sto dolarjev za to, da bi lahko pil kakav s taščo in tastom v hrupnem planinskem domu.

Ko je Deb navdušena povedala Kevinu, da je za vse štiri našla primeren apartma, je Kevin končno izgubil živce. »Zakaj te zmeraj nekam vleče? Kaj je narobe z najino hišo? Ti je čisto vseeno, da imam tako naporno službo, ali pa si na to pozabila, tako kot moj šef?«

Deb je bila zaprepadena. »Ni res, da me **zmeraj** kam vleče, ampak od časa do časa bi bilo pa res lepo! Zakaj mi skušaš preprečiti, da bi se konec tedna sprostila s svojo družino?« Odvihrala je iz hiše in sedla v avtomobil, ne da bi vedela, kam se bo odpeljala; čutila je samo, da potrebuje nekaj ur samote.

Ko sta vsak na svojem koncu kuhala mulo, sta oba začela premišljevati o položaju drugega.

On tako gara, jaz pa ga nisem nikoli naravnost vprašala, ali bi šel. Saj zadnje čase res ne utegneva biti sama ...

Ko je načrtovala ta konec tedna, je mislila, da mi bo všeč. Saj tudi ona gara in to je pač njen način sproščanja ...

Ko se je Deb tistega večera vrnila domov, je sklenila, da bo s smučanjem počakala do pomladi. V tistem trenutku je bilo pomembnejše, da sta skupaj kot par. Medtem pa je Kevin poiskal samotno hišico blizu žičnice, kjer bi imel dovolj miru, Deb pa bi bila kljub temu lahko s starši. Ko sta se pogovorila o tem, sta ugotovila, da se je že pojavila nova dilema: čigav načrt bo obveljal?

Oba sta se ponižno zavedela, kako različen je njun jezik ljubezni: Deb je hrepenela po dejavnosti in družbi staršev, Kevin pa po miru in ženini družbi. Pokazala sta ponižnost, ko sta se vživela drug v drugega.⁵

Vprašanja:

- *S katerimi dejanji ljubezni mi zakonec pokaže, da me ima zares rad in misli name?*
- *Kako bi bil-a lahko do zakonca še bolj ustrezljiv-a in dobrotljiv-a?*

2. primer: Karizme parov

Vpliv, ki ga ima vajin zakon na druge, je edinstveno vajin, ker se hrani in črpa energijo iz vajinih posebnih talentov in darov. Nova zaveza darove ozna-

⁵ Gary Chapman, Z ljubeznijo do sreče: Sedem lastnosti ljubezni, ki bodo obogatile naše življenje. Tržič: Učila International, 2009.

čuje z besedo karizma. Sveti Duh nam daje karizme za dobro drugih, »da se sveti usposobijo za delo služenja, za izgrajevanje Kristusovega telesa,« kot piše Pavel (Ef 4,12). Verjamem, da imajo tudi zakoni edinstvene darove. Imenujem jih »karizme parov«.

Poznam par, ki ob nedeljah po maši opravlja delo gostoljubnosti, ko streže prigrizke z namenom, da tako pozdravi nove ljudi v župniji. Drug par z bogatimi izkušnjami na področju zaposlovanja pomaga nečakom, nečakinjam in drugim mladim ljudem pisati dobre prošnje za delo, s pomočjo katerih dobijo dobre službe. Spet drug par, ki ga poznamo, se je obvezal, da bo skrbel za duševno prizadete osebe; delo opravljata prostovoljno in lobirata pri oblasteh v mestu in deželi, da bi pridobila sredstva za to služenje. Življenje nekega para, ki ga dobro poznamo, je prežeto s potrebami njunega invalidnega sina. Zanj se zelo žrtvujeta; ves čas je z njima. Vsi ti pari so močni svetilniki ljubezni, ki se dotikajo mnogih življenj.

Pogosto eden od partnerjev prevzame pobudo za določeno obliko služenja, zakonec ga pri tem podpira. Tak primer sta naša prijatelja Črt in Darja. Črt trenira nogomet, košarko in tek na dolge proge na katoliški gimnaziji. Njegove ekipe so uspešne, toda Črtov osebni dar je mentorstvo najstniškim dečkom, ki se učijo, kako postati moški. V dvajsetih letih treniranja je vplival na življenja številnih mož. Črt tega dela ne bi mogel opravljati brez Darjine dejavne in dobrodušne podpore. Omogočala mu je, da je lahko imel tako naporen urnik, kot ga je to delo od njega zahtevalo. Črt in Darja gledata na to delo kot na skupno služenje, čeprav se le malo ljudi zaveda, kako nepogrešljivo vlogo ima pri tem Darja.

To so nekateri načini, na katere vaš zakon postane bogatejši, če ga pogledamo z vidika zakramenta. Vaša dejanja ljubezni in zvestobe drug drugemu v dobrem in slabem postanejo znamenja Božje ljubezni in zvestobe. Ta vrsta znamenja je močna; je učinkovito znamenje, ki prinaša ljubezen in zvestobo, ki jo simbolizira. Bog je neposredno navzoč v vašem življenju v ljubezni, skrbi in služenju vašega zakonca. Bog je v svetu navzoč tudi po vašem zakonu. Ko služita drugim s svojimi osebnimi karizmami ali karizmami vajinega para, jim pravzaprav Bog služi po vajinem življenju.⁶

⁶ Pedersen M. J., V sreči in nesreči, V Bogu. Družina, Ljubljana 2016.

Vprašanja:

2

- *Sva pripravljena na to, da najin zakon postane znamenje Božje ljubezni tudi za druge?*
- *Sva že odkrila, kakšna je najina karizma? Katere darove nama Duh daje za delo služenja?*
- *Kje bi lahko midva s temi darovi še obogatila župnijo oz. našo skupnost?*

3. LJUBEZEN NI NEVOŠČLJIVA (AL, 95-96)

Zdraviti nevoščljivost

---

95. Kot nasprotje ljubezni omenja držo, ki jo označujemo kot **zēlos** (nevoščljivost oziroma zavist). To pomeni, da v ljubezni ni prostora za občutja nezadovoljstva, kar zadeva dobro drugega (prim. Apd 7,9; 17,5). Pri nevoščljivosti gre za žalost zaradi tujega dobrega, ki kaže, da nas sreča drugih ne zanima, ker smo osredotočeni izključno na lasten blagor. Medtem ko nas ljubezen spodbuja, da izstopimo iz sebe, nas nevoščljivost zapira v lastni jaz. Resnična ljubezen ceni tuje uspehe, ne občuti jih kot grožnjo in se osvobaja grenkega okusa nevoščljivosti. Sprejema dejstvo, da ima vsak drugačne darove in različne poti v življenju. Skuša torej odkriti lastno pot do sreče, drugim pa pustiti, da najdejo svojo.
96. Končno gre za to, da izpolnimo, kar sta zahtevali zadnji dve zapovedi Božje postave: »Ne želi hiše svojega bližnjega; ne želi žene svojega bližnjega ne hlapca ne dekle ne vola ne osla in ničesar, kar je tvojega bližnjega!« (2 Mz 20,17). Ljubezen nas vodi k iskrenemu sprejemanju vsakega človeka, tako da priznamo njegovo pravico do sreče. Tega človeka ljubim, ga gledam z očmi Boga Očeta, ki nam daje »vsega obilo za uživanje« (1 Tim 6,17), in tako v svoji notranjosti sprejemam, da se lahko veseli lepega trenutka. Prav ta lastnost ljubezni me vodi k temu, da zavrnem krivico in se ne sprijaznim, da nekateri živijo v preobilju, medtem ko drugi nimajo ničesar; ali ki me spodbuja k prizadevanju, da morejo tudi izločeni iz družbe doživeti vsaj malo veselja. Toda to ni zavist, temveč zahteva po pravičnosti.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka.

1. primer: **Medsebojno primerjanje uničuje odnose**

Anita se ni zavedala, da vsakokrat, ko se dobi s sestrama – vse so imele zdaj že več kot štirideset let -, preigrava vzorce, ki so se vtisnili vanjo v otroštvu. Bila je srednji otrok in vedno je menila, da je bila starejša sestra deležna pozornosti kot, vodja, mlajšo pa so oboževali, ker je bila družinski, klovn'. Anito

so preveč pogosto kar prezrli, vsaj njej se je zdelo tako. Ne da bi se zavedala, je to kompenzirala tako, da se je silila v ospredje.

Ko so se tri sestre srečale ob družinskih srečanjih, je Anita skušala pritegniti pozornost, tako da je govorila o priznanjih, ki jih je dobila v službi, o ocenah svojih vlog v amaterskem gledališču in o šolskih ocenah svojih otrok. Skratka, bolečina zaradi preztosti v otroštvu jo je gnala, da se je toliko ukvarjala s seboj. Da si s sestrama ni preveč blizu, je imela za nov dokaz, da je izobčenka družine, in se ni zavedela, da sama ustvarja to razdaljo. Tako močno si je prizadevala, da bi se dokazala, da je odganjala sestri od sebe, namesto da bi gradila odnos z njima. Če bi pokazala zanimanje zanju, namesto da je govorila o sebi, bi našla priložnosti za poglobljanje odnosov z njima.⁷

Vprašanja:

- *Ali se znam veseliti uspehov in sreče zakonca in drugih ljudi, tudi ko meni ne gre tako dobro? Kaj naredim, če se v meni prebudi nevoščljivost?*
- *Kako gledam na človeka, s katerim sem v konfliktu? Ali kdaj molim zanj in izročam ta odnos Bogu, da ga prenovi?*

2. primer: Skušnjava in poželenje

Mnogo kristjanov se prestraši in izgubi pogum, ko jih obidejo skušnjavaške misli. Počutijo se krive, ker jim skušnjave še zmeraj lahko »pridejo do živega«. Sram jih je že zato, ker so skušani. Toda to je napačno razumevanje zrelosti. Skušnjav ne boste **nikoli** prerasli.

V nekem smislu jih lahko razumete kot kompliment. Satanu ni treba skušati tistih, ki že tako ali tako izpolnjujejo njegovo zlo voljo; ti so že njegovi. Skušnjava ni znamenje, da ste šibki ali posvetni, temveč da vas satan sovraži. Je tudi normalen del človeškosti in življenja v padlem svetu. Naj vas skušnjave ne presenetijo, osupnejo, ali prestrašijo. Glede njihove neizbežnosti bodite stvarni: nikoli se jim ne boste mogli povsem izogniti. Sveto pismo pravi: »**Ko boste v skušnjavi ...**« in ne: »**Če boste ...**« Pavel je zagotovil: »**Znašli ste se le pred človeško preizkušnjo, Bog pa je zvest in ne bo dopustil, da bi bili preizku-**

⁷ Gary Chapman, Z ljubeznijo do sreče: Sedem lastnosti ljubezni, ki bodo obogatile naše življenje. Tržič: Učila International, 2009.

šani čez svoje moči, ampak bo ob preizkušnji tudi omogočil izhod iz nje, da jo boste mogli prestati» (1 Kor 10,13).

Biti skušan še ni greh. Tudi Jezus je bil skušan, vendar ni nikoli grešil. Skušnjava postane greh šele tedaj, ko se ji vdate. Martin Luter je rekel: »Pticam ne morete preprečiti, da bi vam letele nad glavo, lahko pa jim preprečite, da si spletejo gnezdo v vaših laseh.« Podobno tudi vi ne morete hudiču preprečiti, da bi vam prišepetaval misli, **lahko** pa se odločite, da jim ne boste posvečali pozornosti ali jih udejanjili.

Mnogo ljudi denimo ne pozna razlike med telesno privlačnostjo oziroma spolnim vzburjenjem in poželenjem. Toda to **ni** isto. Bog je ljudi ustvaril kot spolna bitja, kar je dobro. Privlačnost in vzburjenje sta naravna, spontana in od Boga dana odziva na telesno lepoto, medtem ko je poželenje **premišljeno dejanje volje**. Poželenje je odločitev, da v mislih storite to, kar bi radi počeli s telesom. Lahko čutite privlačnost ali celo vzburjenje, ne da bi poželeli in s tem grešili. Mnogo ljudi, še posebno moških kristjanov, se počuti krivo, ko njihovi od Boga dani hormoni delujejo. Ko samodejno opazijo privlačno žensko, mislijo, da gre za poželenje, zato jih je sram in se počutijo vsega obsojanja vredne. Toda dokler o privlačnosti ne začnete razpredati v mislih, ne gre za poželenje.⁸

Vprašanja:

- *Ali znam ločiti med skušnjava in poželenjem? Sem pred skušnjava zmeden, prestrašen, občutim krivdo, ali se je morda sramujem? Ali v skušnjavi iščem moč v Jezusu, da ji ne podležem?*
- *Kako se v takih situacijah obrnem na Boga? Ali zaupam, da mi lahko On pomaga, ko sem sam šibek?*

---

⁸ Rick Warren, Življenje z namenom, Mengeš: Noella, 2009.

4. LJUBEZEN SE NE PONAŠA, SE NE NAPIHUJE

(AL,97-98)

4

Ljubezen se ne baha in ne napihuje

97. Gre za besedo *perpereúetai*, ki označuje nečimrnost, željo po tem, da se človek dela vzvišenega, da bi na druge naredil vtis s pikolovsko in celo napadalno držo. Kdor ljubi, ne le da se izogiba prekomernemu govorjenju o sebi, temveč zna poleg tega – ker se osredotoča na druge – ostati na svojem mestu, ne da bi hotel biti v središču. Naslednja beseda – *physiou`tai* – je zelo podobna, saj kaže na to, da ljubezen ni domišljava. V dobesednem pomenu izraža držo, da se pred drugimi ne »poveljuje«, in označuje nekaj bolj subtilnega. Ne gre samo za obsesijo, da bi pokazali svoje pozitivne lastnosti, temveč da poleg tega izgubimo občutek za stvarnost. Imamo se za večje, kot smo v resnici, ker se imamo za »bolj duhovne« ali »modrejše«. Pavel uporablja ta glagol še ob drugih priložnostih: »Spoznanje napihuje, ljubezen pa zida« (1 Kor 8,1b). To pomeni, da se imajo nekateri za pomembne, ker več vedo kot drugi, in se posvečajo temu, da druge priganjajo in nadzorujejo, medtem ko je to, kar nas dela velike, ljubezen, ki šibkega razume, zanj skrbi in ga podpira. To besedo uporabi apostol Pavel tudi v neki drugi vrstici, da bi kritiziral tiste, ki »se napihujejo« (1 Kor 4,18), a ki bolj besedičijo, kot pa da bi imeli resnično »moč« Duha (prim. 1 Kor 4,19).
98. Pomembno je, da kristjani to živijo tako, kakor obravnavajo domače, ki so manj poučeni v veri, krhki ali manj trdni v svojem prepričanju. Včasih se dogaja prav nasprotno: tisti, ki naj bi bili v svojih družinah najbolj zgledni, so najbolj domišljavi in neznosni. Drža ponižnosti se tu zdi nekaj, kar je del ljubezni, kajti da bi druge lahko iz srca razumeli, jim oprostili in jim služili, je neizogibno premagati ošabnost in gojiti ponižnost. Jezus je spomnil svoje učence, da si v svetu moči vsak prizadeva za to, da bi drugega nadvladal, in zato jim pravi: »Med vami pa naj ne bo tako« (Mt 20,26). Logika krščanske ljubezni ni značilna za tistega, ki se čuti večjega od drugih, in jim mora dati čutiti svojo moč, temveč »kdor hoče biti med vami prvi, naj

bo vaš služabnik« (Mt 20,27). V družinskem življenju ne sme vladati logika prevlade enega nad drugim ali tekmovalnost, da bi videli, kdo je najpametnejši ali najmočnejši, kajti ta logika naredi konec ljubezni. Tudi za družino velja ta nasvet: »V medsebojnih odnosih se vsi oblecite v ponižnost, ker Bog se prevzetnim upira, ponižnim pa daje milost« (1 Pt 5,5).

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnji odlomek:

Primer: Če me boš poslušala, bova imela dober zakon!

Že na začetku zakona so se med nama začeli spori. Oba sva bila presenečena, kako globoki sta najini jeza in prizadetost. Kako so lahko občutki ljubezni, ki so naju navdajali, ko sva še hodila, izhlapeli tako hitro po poroki? Nobe-nega znanja o reševanju sporov nisva imela, saj sporov sploh nisva predvidevala. Tako sva doživela veliko preprirov, pa malo sprav, in sčasoma me je začela preganjati misel, da sem poročen z napačno žensko. Nočem reči, da ni bilo lepih skupnih trenutkov; bili so. Toda tik pod površjem so ves čas ležali vsi tisti nerešeni konflikti, ki so povzročili veliko čustveno oddaljenost med nama.

Ves ta čas sem še naprej študiral teologijo in se pripravljaj na duhovniški poklic (poročen pastor; op. ur.). Toda prepad med mojim poklicnim ciljem in naravo najinega zakonskega odnosa se je samo poglobljaj. Težko sem si predstavljal, kako bom komu ponudil upanje, ko pa sem bil tako obupan v lastnem zakonu. Bili so dnevi in tedni, ko sem se lahko zakopal v knjige in si mislil, da bo po koncu študija drugače. V srcu pa sem vedel, da je to iluzija.

Ko se je bližaj dan zadnjega izpita, ko bom moral zapustiti slonokoščeni stolp akademskega dela in vstopiti v resnični svet, sem postajaj vedno bolj nezadovoljen. V svojem nezadovoljstvu sem napadaj Boga in ga obtoževal, da me je spravil v zakon, ki ne deluje. Mar navsezadnje nisem že pred poroko molil in ga prosil za vodstvo? In zakaj sem bil takrat tako prepričan, da ravnaj prav, ko sem potem doživel toliko nezadovoljstva? In ali ne molim že ves čas, naj nama pomaga najti način, da bova uskladila najine razlike? Zdelo se mi je, da bi bilo čisto vseeno, tudi če ne bi molil. Besen sem bil na Boga in ni mi bilo jasno, kako bi bil lahko sploh kdaj eden njegovih duhovnikov.

Nekaj časa po tistem, ko sem se razjezil na Boga, se je zdelo, da se je najin zakon nekoliko izboljšaj. S Karolyn sva se nekajkrat prijetno pogovarjala in uspelo nama je, da sva se strinjaj glede rešitve nekaterih konfliktov. Toda navidezna sprememba je bila kratke sape in čez nekaj tednov sva se spet vr-

nila k prepirom ali trpljenju v tišini. Spomnim se dneva, ko sem več tednov pozneje dejal Bogu: »Ne vem, kaj bi še naredil. Naredil sem vse, kar sem vedel in znal, pa ni nič bolje. Pravzaprav se mi zdi, da je še slabše. Ne vem, kako bom lahko komu pomagal, ko pa še sebi v svojem zakonu ne morem.« Molitev sem končal z istim refrenom, s katerim sem začel: »Ne vem, kaj bi še naredil.«

Ko sem prenehal moliti, se mi je pred notranjimi očmi pokazala slika neke svetopisemske zgodbe. Ta zgodba pripoveduje o večeru, preden so Jezusa pribili na križ, ko je z najožjimi sledilci obhajal judovski praznik pasho. V nekem trenutku je šokiral moške okoli mize, ko je vstal, natočil vodo v skledo in drugemu za drugim umil noge. To dejanje služenja so po navadi opravljali najnižji sužnji, ker je bilo to tako neprijetno opravilo. (Bi vi radi umili noge mož, ki so v sandalah hodili po prašnih poteh?) Toda Jezus, vodja skupine in njihov Gospod, je zavestno opravil to ponižno, ljubeče dejanje služenja za svoje prijatelje.

S to sliko pred očmi sem v srcu dojel, da sem slišal božji odgovor na svojo molitev: »To je težava tvojega zakona. Do žene se ne vedeš kot Kristus.« Sporočilo sem jasno doumel, ker sem se spomnil, kaj je Jezus rekel učencem, ko se je dvignil in odložil brisačo. »Razumete, kaj sem vam storil? Vi me kličete ‹Učitelj› in ‹Gospod›. In prav pravite, saj to sem. Če sem vam torej jaz, Gospod in Učitelj, umil noge, ste tudi vi dolžni drug drugemu umivati noge. Zgled sem vam namreč dal, da bi tudi vi delali tako, kakor sem jaz storil vam.« Ob drugi priložnosti jim je dejal nekaj podobnega: »Največji med vami naj bo kakor najmlajši in predstojnik kakor strežnik« (Lk 22,26).

To srečanje z Bogom me je globoko ganilo, ker sem vedel, da sem našel odgovor. Nisem sledil Jezusovemu nauku. Svoj odnos v prvih letih zakona bi lahko povzel z besedami, ki sem jih v taki ali drugačni obliki kar naprej ponavljal ženi: »Poglej, jaz vem, kaj je dober zakon. Če me boš poslušala, ga bova imela.« Karolyn pa me ni ‹poslušala› in za slab zakon sem obtoževal njo. Tiste-ga dne pa sem zaslišal drugačno sporočilo. Težava ni bila Karolyn, ampak v mojem odnosu. Zato sem rekel Bogu: »Prosim, odpusti mi. Ob vsem svojem študiju grščine, hebrejščine in teologije sem zgrešil bistvo. Prosim, odpusti mi.« Nato sem molil: »Daj mi, da bom imel do žene tak odnos kot Kristus. Nauči me, kako naj ji služim, tako kot je Jezus služil svojim učencem.«

Ko se zdaj oziram v tiste čase, je bila to največja molitev v zvezi z mojim zakonom, kajti Bog je spremenil moje srce. Odprl se mi je čisto nov pogled in sebe sem zagledal v najinem zakonu v popolnoma drugačni vlogi. Nič več ne bom kralj, ki laja ženi ukaze in ji naznanja, kaj pričakuje od nje. Ne, predal se

bom dejanjem ljubezni in prijaznosti, ki naj bi ji obogatila življenje in jo spodbudila, da postane to, kar ji je namenjeno postati.

V praksi sem to prevedel v tri vprašanja. Ko sem ji jih bil pripravljen postaviti, se je najin zakon spremenil v temeljih. To so preprosta vprašanja, a z njimi sem dobil podatke, ki sem jih potreboval, če sem hotel do žene postati ljubeč:

1. *S čim ti danes lahko pomagam?*
2. *Kako ti lahko olajšam življenje?*
3. *Kako sem ti lahko boljši mož/žena?*⁹

Premislim o zgornjih vprašanjih, ki jih postavlja avtor odlomka, se obrnem k zakoncu in jih drug drugemu zastaviva. Na koncu lahko v skupini podelimo, kaj nas je v tem pogovoru z zakoncem najbolj presenetilo ali nagovorilo (vneprej se dogovorimo za čas glede na celotno srečanje).

---

⁹ Gary Chapman, Z ljubeznijo do sreče: Sedem lastnosti ljubezni, ki bodo obogatile naše življenje. Tržič: Učila International, 2009.

Ljubeznivost

5

99. Ljubiti pomeni tudi biti ljubezniv, in tu dobi beseda *aschemoneî* svoj smisel. Hoče pokazati, da ljubezen ne ravna surovo, se ne obnaša nevljudno in v odnosih ni osorna. Njeni načini, njene besede, njene kretnje so prijetne, ne trde in toge. Drugim noče povzročati trpljenja. Vljudnost »je šola rahločutnosti in nesebičnosti«, ki od človeka zahteva, »da razvija svoje mišljenje in čutenje, se uči poslušati, govoriti in v določenih trenutkih molčati«. Biti ljubezniv ni slog, ki ga kristjan lahko izbere ali zavrne. To, da »je vsak človek dolžan biti prijazen do tistih, ki ga obkrožajo«, je nujni sestavni del ljubezni. Dan za dnem »vstopati v življenje drugega, čeprav je del našega življenja, zahteva taktnost nevsiljive držē, ki obnavlja zaupanje in spoštovanje. (...) Kolikor srčnejša in globlja je ljubezen, toliko več spoštovanja svobode in sposobnosti za čakanje zahteva, da drugi odpre vrata svojega srca«.
100. Da bi se pripravili na resnično srečanje z drugim, moramo nanj gledati z ljubeznivim pogledom. To ni mogoče, če vlada pesimizem, ki izpostavlja tuje šibkosti in napake, morda zato, da bi kompenzirali lastne komplekse. Ljubezniv pogled omogoči, da ne gledamo toliko na slabosti drugega in ga tako, čeprav smo drugačni od njega, lahko prenašamo in se z njim zedinimo pri skupnem načrtu. Prijazna ljubezen ustvarja povezave, neguje vezi, plete nove mreže vključevanja in gradi trdno družbeno celoto. Tako ščiti samo sebe, kajti brez občutka pripadnosti ni mogoča podaritev drugemu; vsak končno začne iskati samo svojo korist in sobivanje postane nemogoče. Asocialen človek misli, da so drugi tu za to, da zadovoljijo njegove potrebe, in ko to naredijo, samo izpolnijo svojo dolžnost. Tedaj ni prostora za prijaznost ljubezni in njeno govorico. Kdor ljubi, je sposoben reči opogumljajoče besede, ki vračajo moč, krepijo, tolažijo in spodbujajo. Poglejmo na primer nekaj besed, ki jih je Jezus rekel ljudem: »Bodi pogumen, otrok!« (Mt 9,2). »Velika je tvoja vera!« (Mt 15,28). »Rečem ti, vstani! (Mr 5,41). »Pojdi v miru!« (Lk 7,50). »Ne bojte se!« (Mt 14,27). To niso besede, ki ponižujejo, žalostijo,

razburjajo, zaničujejo. V družini se je treba naučiti te prijazne Jezusove govornice.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: **Poživljajoče besede**

Vodila sem nekaj preučevanj o tem, kako biti žena po Božjem srcu, brala sem in – upam – uporabila veliko svetopisemskih virov o zakonu. Toda vedela sem, da nekaj še vedno manjka, celo v mojem odnosu. ... Nisem mogla ugotoviti, zakaj moj mož ostaja nekako zlovoljen do mene, in prav gotovo nisem dobivala ljubezni in naklonjenosti, ki sem si ju zelo želela. Zdaj se zavedam, da sem mu izkazovala nespoštovanje, ne da bi se mi sploh sanjalo, kaj mu sporočam. ... Pričela sem ... s spoštovanjem ... Osupla sem bila nad rezultatom. Moj mož prav gotovo ne uporablja mnogo sladkih besed. Je človek, ki je rad v naravi in lovi po vsem svetu. S tem se ukvarja. Kakorkoli že, to se mi je zdelo malce smešno, toda vseeno sem mu rekla: »Dragi, nocoj nisem mogla spati, zato sem veliko premišljevala o vseh stvareh, ki jih cenim pri tebi« (kar je bilo res). Ni se odzval, toda začutila sem mehčanje vzdušja. Čez dva dni, potem ko je z nekaj možmi ves dan preživel v račjem zaslonu, mi je rekel: »Danes sem te pogrešal. Želim si, da bi bila lahko šla z menoj. Ves dan sem premišljeval o tem, kako prijetno dekletu si.« Skoraj na glas sem se zasmejala – rekel mi je prijetno dekletu, jaz pa sem že babica, ampak tako zabavno se je čutiti ljubljeno. Zdaj se zavedam toliko dni, ko sem mu izkazovala nespoštovanje, ne da bi to namerno počela.¹⁰

Vprašanja:

- *Znano je, da moža dvignejo predvsem besede potrditve in spoštovanja, ženo pa predvsem besede ljubezni in naklonjenosti. Ali moj zakonec ve, s katerimi besedami lahko poživi ljubezen v meni? Sem zakoncu to pripravljen povedati?*
- *Ali vem, s katerimi besedami lahko jaz poživim ljubezen v zakoncu?*

---

¹⁰ Emerson Eggerichs, Ljubezen in spoštovanje, Log pri Brezovici: Društvo zaživi življenje, 2012.

2. primer: Nekatere šale so žaljive

Izražanje namere po spremembi je lahko zahtevno, če mislite, da vaše početje ni moralno sporno; vaša dejanja morda žalijo druge, vendar ste mnenja, da je to preprosto del vas. Craig je po naravi šaljivec – družaben in vedno daje smešne pripombe. Težava je, da so številne njegove šale opolzke. To močno žali in spravlja v zadrego njegovo ženo Betty. Craig odgovarja: »Hej, to niso umazane šale, ampak šale v katere se vsakdo lahko vživi. Zato se mi toliko smeji.« Betty pa se ne smeji in te šale so postale veliko jabolko spora v njunem zakonu.

Craig je pripravljen reči: »Žal mi je, da sem te užalil. Nisem te hotel prizadeti.« Ni pa še pripravljen reči: »Napak sem ravnal in začel bom govoriti drugačne šale.«

V moji pisarni se je branil, rekoč: »Moje šale se nikomur ne zdijo žaljive.« Z malce raziskovanja smo ugotovili, da ta trditev ne drži. Precej ljudem, zlasti ženskam v njegovi službi, so se zdele žaljive. Vendar se preprosto niso odločili, da bi mu nasprotovali.

Čez nekaj tednov, ko sem to povedal Craigu, je spremenil mišljenje. Vendar ga ne bi smel šele ta podatek pripraviti do tega, da bi se pokesal za svoje vedenje. Že to, da je hudo prizadel ženo in ustvaril velikansko pregrado med njima, bi moralo biti dovolj, da bi ga pripravilo do sprememb. Pravzaprav je bil ravno zaradi njegove nepripravljenosti, da bi se pokesal, njun zakon na robu ločitve. Ko je Craig spoznal, da se mora spremeniti, sicer bo izgubil ženo, se je bil pripravljen spremeniti. To se je dogajalo pred štirinajstimi leti. Danes imata Craig in Betty trden zakon. V župniji vodita celo zakonsko skupino.

Misel, da se moramo spremeniti samo, kadar počnemo kaj moralno spornega, je zmotna. V zdravem zakonu pogosto udeležujemo spremembe, ki nimajo ničesar opraviti z moralno, ampak z ustvarjanjem ubranega zakona.¹¹

Vprašanja:

- *Ali sem pozoren na svoje besede, ki jih izrečem v družbi? Opazim, kdaj te besede gradijo odnose in kdaj ne (tudi če moj namen v osnovi ni bil slab)?*
- *Znam sprejeti dobronamerno kritiko zakonca, kadar ga prizadanem s svojimi besedami?*

---

¹¹ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

6. LJUBEZEN NE IŠČE SVOJEGA (AL, 101-102)

Velikodušna odpoved

---

101. Večkrat smo rekli, da moramo za to, da bi ljubili druge, najprej ljubiti sebe. Kljub temu ta hvalnica ljubezni zatrjuje, da ljubezen »ne išče svoje koristi« oziroma »ne išče svojega«. Ta izraz je uporabljen tudi v drugem besedilu: »Naj nobeden ne gleda samo nase, temveč tudi na druge« (Fil 2,4). Zaradi tako jasne trditve Svetega pisma se moramo izogniti temu, da bi dali prednost samoljubju, kakor da bi bilo to plemenitejše kot predanost sebe drugim. Določeno prednost samoljubja smemo razumeti samo kot psihološko predpostavko, kolikor ima tisti, ki ni sposoben ljubiti sebe, težave s tem, da bi ljubil druge: »Kdor je sam sebi sovražen, komu bo potem dober? (...) Ni ga hujšega, kakor je ta, ki sam sebi nič ne privoščiči« (Sir 14,5-6).
102. Vendar je sv. Tomaž Akvinski pojasnil, da »je ljubezni bolj lastno, da hoče ljubiti, kakor da bi bila ljubljena«; in da »si matere, ki dejansko najbolj ljubijo, bolj prizadevajo za to, da bi ljubile, kakor da bi bile ljubljene«. Zato lahko ljubezen sega onkraj pravičnosti in se zastonjsko razdaja, »ne da bi za to kaj pričakovala« (Lk 6,35), dokler ne pride do največje ljubezni, da lastno »življenje da za druge« (prim. Jn 15,13). Toda, ali je ta velikodušna odpoved, ki dopušča, da dajemo zastonj in do konca mogoča? Gotovo je mogoča, saj je to tisto, kar zahteva evangelij: »Zastonj ste prejeli, zastonj dajte« (Mt 10,8).

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: **Najprej izbira skupnega, potem šele osebnega zadovoljstva**

»Z Alienor sva se poročila pred desetimi leti,« pripoveduje Simon. »Oba sva bila na začetku poklicne kariere. V prvih letih zakona sva bila oba zelo zaposlena. Prihod prvega in nato še drugega otroka nama je prinesel veliko stresa, a tudi veselja. Nato pa je po treh letih, ko se sploh nisem ničesar nadejal, k meni

pristopil delodajalec in mi ponudil novo delovno mesto. Šlo je za izjemno zanimiv projekt, s katerim bi hitro napredoval v svoji karieri, skratka bila je priložnost, ki je ne gre zamuditi. Vse je govorilo v prid, razen tega, da bi imela z Alienor še manj časa drug za drugega. Po tem, ko sem Alienor zaupal svoje želje in strahove ter poslušal njene, sem spoznal, da je treba upoštevati najin zakon. To sva dolžna storiti zase in za najina otroka. Ponudbo sem zavrnil. Danes sem vesel, da sem se tako odločil: najin zakon sicer ni bil obvarovan težav, a sva našla čas za pogovor in za skupne izhode. Imava tudi več časa za najina otroka. Ozračje v hiši je bolj mirno in sproščeno. Kot zakonec in oče se čutim izpolnjenega. Včasih brez obžalovanja pomislim na delovno ponudbo, ki sem jo zavrnil. Prepričan sem, da se bo nekega dne spet prikazala priložnost in mogoče jo bom takrat lahko zagrabil, ne da bi preveč škodoval zakonu.«¹²

Vprašanja:

- *K čemu me nagovarja ta zgled?*
- *Imam kakšno izkušnjo, ko sem dal(-a) prednost sebi in to ni koristilo najini ljubezni?*

2. primer: Ljubezen podariti ali ljubezen kupovati?

Bertille v prvih devetih letih zakona tarna, da ne ve natančno, kaj bi rada v zakonu: »Vedno se trudim ugajati Bertrandu in otrokom, vendar se počutim ujeto in izgubljam veselje do vsega.« V devetih letih je Bertille na nepravilen način pozabila sama nase: ljubezen je zamenjala z ugajanjem do te mere, da je izginila iz odnosa. Na terapiji je spoznala, da je za darovanje treba obstajati, sicer kmalu nimamo več česa dati in odnos propade. Spet je poiskala to, kar jo osebno veseli in po čemer hrepeni. Naučila se je spoštovati samo sebe, da bi lahko bolj prisluhnila možu in njunim še majhnim otrokom. Bertrand je v njej spet našel ženo, ki jo je ljubil in občudoval na začetku njunega odnosa. Znova sta našla intimnost, ki je hranila oba.¹³

---

¹² E. Content, B. Lucereau, V. Mathieu: Poroka... In potem? Graditi, vzdrževati in negovati odnos. Družina, 2013.

¹³ E. Content, B. Lucereau, V. Mathieu: Poroka... In potem? Graditi, vzdrževati in negovati odnos. Družina, 2013.

Vprašanja:

- *Ali sem tudi sam(a-) nagnjen(-a) k temu, da ljubezen zamenjam z ugajanjem in prilagajanjem do te mere, da izpraznim sebe?*
- *Ali se zavedam lastne vrednosti, ko se podarjam drugemu v vsakodnevnih opravilih, drobnih pozornostih in v spolnosti?*
- *Ali vem, kaj mene dvigne in poživi? Kje lahko zase črpam moč in energijo, da imam več ljubezni tudi za druge? Si vzamem čas tudi zase?*

7. LJUBEZEN SE NE DA RAZDRAŽITI

(AL, 103-104)

Brez nasilnih misli

103. Če nas je prvi izraz hvalnice ljubezni povabil k potrpežljivosti, ki se izogiba osornega odziva na šibkosti ali napake drugih, se zdaj pojavi naslednja beseda – *paroxýnetai*, ki se nanaša na notranji vzgib ogorčenosti, ki ga je povzročilo nekaj zunanjega. Gre za nasilne misli, za prikrito ogorčenost, ki nas v odnosu do drugih sili, da zavzamemo obrambno držo, kot da bi bili drugi nadležni sovražniki, ki se jih moramo izogibati. Gojiti to notranjo nasilnost ne služi ničemur. Naredi nas samo bolne in nas končno osami. Ogorčenost je zdrava, ko nas pripravi do tega, da se odzovemo na hudo krivico; škodljiva pa je, ko si prizadeva prepojiti vse naše vedenjske drže do drugih.
104. Evangelij nas vabi k temu, da gledamo »bruno« v lastnem očesu (prim. Mt 7,5); in kristjani ne moremo prezreti stalnega vabila Božje besede, da bi ne gojili jeze: »Ne daj se premagati hudemu« (Rim 12,21). »Ne naveličajmo se, ko delamo dobro« (Gal 6,9). Eno je čutiti porajajočo moč nasilnosti, nekaj drugega pa je, da vanjo privolimo in dopustimo, da postane trajna drža: »Jezite se, a nikar ne grešite; sonce naj ne zaide nad vašo jezo« (Ef 4,26). Zato naj se dan nikoli ne konča, ne da bi v družini dosegli mir. »In kako naj dosežem mir? Ali moram poklekniti? Ne! Stôri samo majhno dejanje, nekaj malega, in spet bo v družini sloga. Dovolj je nežna kretnja brez besed. Toda dan v družini se ne sme nikoli končati, ne da bi dosegli mir«. Notranji odziv na jezo, ki nam jo povzročajo drugi, bi moral biti predvsem ta, da v srcu drugega blagoslovujemo, mu želimo dobro in Boga prosimo, da ga reši in ozdravi: »Blagoslovljajte, ker ste bili poklicani v to, da bi bili deležni blagoslova« (1 Pt 3,9). Če se moramo bojevati proti nadlogi, storimo to, vendar vedno recimo »ne« notranjemu nasilju.

1. primer: Moč ljubečega dejanja

Kako pa si lahko prijazen kljub krivici in grdemu ravnanju? Neki mož mi je povedal svojo izkušnjo. »Bil sem osoren do žene, ugovarjal sem njenim zamilim in ji povedal, da ne govori logično. Dvignil sem glas in ji povedal natanko tisti, kar sem mislil. Odšla je iz sobe, jaz pa sem se vrnil k nogometu na televiziji. Čez pol ure se je vrnila s sendvičem, čipsom in kokakolo, ki jih je lepo razporedila na pladnju. Pladenj mi je položila v naročje in rekla: »Rada te imam.« Potem me je poljubila na lice in odšla ven. Sedel sem tam in premišljeval: **To ni prav. To se ne bi smelo zgoditi.** Počutil sem se kot tepec. Njena ljubeznivost me je ganila. Odložil sem pladenj, odšel v kuhinjo in se ji opravičil.« Ta ženska je prikazala prijaznost pristne ljubezni in s tem spremenila moževo srce.¹⁴

Vprašanja:

- *Sem že kdaj poskusil namesto s prepričevanjem do zakonca priti z dejanjem ljubeče pozornosti?*
- *K čemu mene nagovarja zgled te žene?*

2. primer: Jeza ne sme preiti v trajno držo

Neka prijateljica mi je nedavno povedala, da se je njen mož pred časom vrnil iz službe domov brez pločevinke mleka za dojenčka. Preživela je naporen dan z otrokom, in preden je mož odšel iz pisarne, ga je poklicala, naj se ustavi v trgovini in prinese hrano za otroka. »Ko mi je povedal, da je pozabil, sem rekla: ‚Kako je to mogoče? To je tako, kot da bi pozabil, da imaš otroka! Tukaj sem se ves dan ukvarjala z otrokom, ti pa me sploh ne ceniš. Nikoli se ne morem zanesti nate.‘ Mož se je brez besed obrnil, se odpeljal do trgovine in prinesel naročeno. Medtem, ko ga ni bilo, so se mi po glavi podile besede, ki sem mu jih izrekla. Rekla sem si: **Tako se odzoveš, kadar te prizadene, kako se ljudje vedejo.** Vedela sem, da se nisem odzvala ljubeče. Vedela sem, da nisem bila potrpežljiva. Vem, da je bilo to škodljivo za moj odnos do moža, in

---

¹⁴ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

vedela sem, da sem ga ponižala kot človeka. Ko je prišel domov, sem se mu opravičila za omalovažujoče besede. Rekla sem mu, da tudi jaz včasih kdaj pozabim in da mi je žal, ker sem svoje nezadovoljstvo stresla nanj.¹⁵

Vprašanja:

- *Jezi se v odnosu ne moremo izogniti. Na meni pa je, ali jo gojim v sebi, ali zmorem preko nje. Koliko časa običajno traja, da sem se pripravljen(-a) pogovoriti o jezi? Kako dolgo jo lahko kuham v sebi?*
- *»Ne daj se premagati hudemu,« nas opominja apostol Pavel. Papež dodaja, naj bo naš »notranji odziv na jezo ta, da v srcu drugega blagoslovljamo, mu želimo dobro in zanj Boga prosimo«... Sem pripravljen ta poziv vzeti zares?*
- *Kako mi lahko zakonec pomaga, da lažje spregovorim o jezi in lastni prizadetosti?*

---

¹⁵ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

8. LJUBEZEN NE MISLI HUDEGA (AL, 105-108)

Odpuščanje

---

105. Če dovolimo, da hudobno občutje prodre v našo notranjost, damo prostor zameri, ki se ugnezdi v našem srcu. Stavek *logízetai to` kakón* pomeni »jemati slábo v račun«, »ga zabeležiti«, se pravi, »biti zamerljiv«. Temu nasprotno je odpuščanje; in sicer odpuščanje, ki temelji na pozitivni drži, ki skuša razumeti šibkost drugega, in si prizadeva iskati opravičila za drugega človeka, kakor Jezus, ki je rekel: »Oče, odpústi jim, saj ne vedo, kaj delajo« (Lk 23,34). Toda običajno težimo k temu, da vedno bolj iščemo krivdo, da si predstavljamo vedno večjo hudobijo, da predpostavljamo hudobne namene vseh vrst – in tako zamera raste in se zakorenini. Na ta način lahko vsaka napaka ali padeč sozakonca škoduje ljubezenski zvezi in trdnosti v družini. Težava je v tem, da včasih pripisujemo vsemu isto težo, pri čemer tvegamo, da se bomo za vsako napako drugega izkazali za neizprosne. Pravično uveljavljanje lastnih pravic se tako bolj spremeni v vztrajno in stalno žejo po maščevanju kot pa v zdravo obrambo lastnega dostojanstva.
106. Ko smo užaljeni ali razočarani, je odpuščanje mogoče in zaželeno, a nihče ne pravi, da se bo to zgodilo zlahka. Drži namreč, da »je mogoče družinsko občestvo ohranjati in živeti le z velikim duhom pripravljenosti za požrtvovalnost. Dejansko se za takšno občestvo zahteva od vseh in od vsakega velikodušna pripravljenost za razumevanje, odpuščanje, spravljivost. Vsaka družina ve, kako sebičnost, razprtija, napetosti in navzkrižja hudo prizadenejo in včasih tudi smrtno ranijo njeno skupnost: od tod številne in raznolike oblike razklanosti v družinskem življenju«.
107. Danes vemo, da moramo za to, da bi mogli odpustiti, doživeti osvobajajočo izkušnjo: razumeti sami sebe in odpustiti samim sebi. Naše napake ali kritični pogledi ljudi, ki jih ljubimo, so nas pogosto privedli do tega, da smo izgubili naklonjenost do nas samih. To povzroči, da se končno varujemo pred drugimi, bežimo pred naklonjenostjo in tako se v medsebojnih odnosih v nas množijo strahovi. Tedaj postane obtoževanje drugih lažno olajšanje. Svojo osebno zgodovino je treba vključiti v molitev,

sprejeti sebe, znati shajati s svojimi omejitvami in celo odpustiti samim sebi, da bi enako držo imeli tudi v odnosu do drugih.

108. Toda to predpostavlja izkušnjo, da je Bog nam odpustil, da smo bili neza-sluzheno – in ne zaradi naših zaslug – deležni opravičenja. Dosegla nas je ljubezen, ki je bila pred vsakim našim delom in ki vedno dá novo priložnost, jo podpira in spodbuja. Če sprejmemo, da je Božja ljubezen brez-pogojna, da Očetove prijaznosti ne smemo ne kupiti ne plačati, tedaj bomo lahko ljubili ne glede na vse in odpuščali drugim, tudi ko so do nas krivični. V nasprotnem primeru naše življenje v družini ne bo več kraj razumevanja, spremljanja in spodbujanja, temveč bo postalo prostor stal-nih napetosti in medsebojnega kaznovanja.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: Soočenje s pornografijo

Zakonski odnos je bistveni odnos v družini. Zdrav zakon zaznamujejo za-konci, ki se naučijo opravičiti, kadar drug drugega prizadenejo. Če se naučite govoriti sozakončev prvotni jezik odpuščanja, bodo opravičila v zakonu veli-ko učinkoviteje obnavljala odnos.

Nekega sončnega popoldneva je mlad par prišel v mojo svetovalno pisar-no. Audrey in Chris sta imela enega otroka in sta bila poročena dvajset let, čeprav jih nobeden od njiju ni kazal več kot trideset. Audrey je bila bolj zgo-vorna, zato je začela pojasnjevati razlog obiska. Pred kratkim je pregledovala zgodovino računalnika in ugotovila, da je Chris (ki je imel prilagodljiv delovni čas) večino dni, ko je odšla v službo, gledal pornografijo. Audrey so Chrisova dejanja hudo prizadela, toda oba sta predano hotela rešiti težavo in okrepiti zakon.

Presenetila me je želja zakoncev – ni jima bilo vseeno za čustva drugega in oba sta se bila pripravljena pogovoriti o pornografiji in zakonski intimnosti. Chris se presenetljivo ni veliko branil. Privolil je že, da bo nehal gledati porno-grafijo, ker je to Audrey prizadelo.

Audrey je Chrisova uslužnost opogumila, vendar si je od Chrisa želela še nekaj več. Hotela je, da bi razumel njena čustva prevaranosti, ki jih ni razumel, kakor je povedal. Audrey je uporabila svoje dobre sposobnosti utemeljevanja in se več ur pogovarjala s Chrisom. Kako bi se počutil, če bi bil položaj obr-njen in bi ona gledala druge moške? Ko smo se pogovarjali, je Audrey zmogla

iskreno povedati, da se je trudila, da bi bila vse, kar Chris potrebuje; hujšala je in mu bila na voljo brez zadržkov.

Chris je v tem smislu začel spoznavati, da se je Audrey zaradi njegovega gledanja pornografije počutila, kakor da ga spolno ne more zadovoljiti. Počutila se je kot zguba. Po tem spoznanju je Chris spremenil mnenje. Ni mu bilo več samo »žal«, da je s svojo navado razburil Audrey; zdaj se je zavedal, da je njegovo gledanje pornografije »napačno«, ker je oskrunil enost z Audrey.

»Zdaj vem, kako napak sem ravnal,« je Chris vpričo mene povedal Audrey. »Res sem mislil, da je to nekaj neškodljivega, zdaj pa vidim, da lahko uniči najino intimnost. To je zadnje, kar si želim.«

Audrey je olajšano vzdihnila, rekoč, da ima Chrisovo opravičilo zaradi njegovega spremenjenega mnenja o pornografiji večji pomen. Tako se bo lažje iz srca odrekel pornografiji zaradi notranjega prepričanja, ne pa iz vsiljene uslužnosti – to pa je pomembna razlika.¹⁶

Vprašanja:

- *Ali se ob storjeni krivici bolj ukvarjava s krivdo, ali želiva priti do razumevanja, kaj se dogaja med nama?*
- *Kdaj jaz zakoncu res lahko odpustim?*

2. primer: Priznanje nezvestobe

Julija: Cerkveno sva se poročila brez večjih priprav, ko sva bila še zelo mlada. Nato sva odšla v tujino, da bi končala študij, kjer sva hitro pozabila na Boga ...

Čez nekaj let sva bila povabljena na duhovni vikend za pare. Takrat se je za vsakega od naju začelo globoko spreobrnjenje. Prej se nama je zdelo, da sva srečna. A takrat so na dan privrele globoke in potlačene rane. V resnici z najinim skupnim življenjem na začetku ni bilo vse v redu. V prvem letu zakona sem bila svojemu možu nezvesta. Ker sva se imela zelo rada, sem mu zelo hitro vse priznala.

---

¹⁶ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

Roman: Takoj sem ji odpustil. Bil sem globoko ganjen nad zaupanjem, ki mi ga je izkazala, ko se mi je izpovedala, in najine zakonske obljube nisem nikoli postavljaj pod vprašaj.

Julija: Ta dogodek sem zakopala globoko v svojo notranjost. Toda na vikendu je bila to prva stvar, ki se mi je prikradla v spomin. Nisem pomislila, da bi se šla spovedat, saj sem se tega čisto odvadila. Malo pozneje pa me je ena od prijateljic prijela za roko, da sva odšli k duhovniku.

Po tej spovedi sem vsakič znova omenjala svoj greh, saj nisem zmogla odpustiti sama sebi. Nato pa sva se udeležila velikega srečanja v Paray-le-Monialu v Franciji. Tam sem ob Božji besedi spoznala, da mi Jezus pravi: »Odpuščam ti, odpuščam ti ... Ozdravljam vajino rano, da se bo lahko vajina zveza ponovno začela podarjati.« Počutila sem se kot Samarijanka, ki ji je Jezus rekel, da pozna vse njeno življenje. Naslednje leto sva se vrnila v Paray-le-Monial. V majhnih skupinah smo molili drug za drugega. Med nami je bil duhovnik, ki naju ni poznal. V molitvi nama je rekel, da bi morala obnoviti svoje poročne zaobljube, kar sva pred njim tudi takoj storila, z občutkom, da je najina zakonska vez ozdravljena.

A ne da bi se tega zavedala, si sama še zmerom nisem mogla odpustiti. Med mašo mi je bilo zelo neprijetno, še posebej med posvetitvijo, saj so mi pred očmi švigale podobe tistega, kar se je zgodilo. Sram me je bilo lastnih misli. Pri spovedi mi je duhovnik povedal, da sem verjetno jezna sama nase in da moram za jezo najti vzrok.

Čez nekaj mesecev sva šla na romantično potovanje v Benetke. Dneve sva začejala z mašo in molitvijo pred Najsvetejšim. 14. februarja, na valentinovo, sem ponovno premišljevala o najini poti. Tistega dne sem sprejela ta boleči del svojega življenja, svojo telesnost in svoj del odgovornosti. Končno sem se sprejela takšno, kakršna sem v resnici. Zdelo se mi je, kot bi bila na dnu vodnjaka. Klicala sem h Gospodu. Čutila sem, kako me vleče iz vodnjaka. In čutila sem, kako me preplavlja neskončna ljubezen. Moja duša je vriskala od veselja. Hkrati sem doumela, da se Jezus želi z nama združiti v evharistiji.

V nedeljo po najinem prihodu domov sem pri maši slišala: »[Nezvesto ženo] privabim, popeljem jo v puščavo in ji spregovorim na srce. /.../ S teboj se zaročim na veke, s teboj se zaročim v pravičnosti in v pravici, v dobroti in v usmiljenju. S teboj se zaročim v resnici; in spoznala boš Gospoda.«

Oba kar težko verjameva, kaj vse je Gospod storil za naju in kako naju je ozdravil.¹⁷

Vprašanja:

- *So tudi v mojem življenju stvari, ki si jih težko odpustim?*
- *Sem pripravljen(-a) prositi zakonca, da skupaj moliva in izročava najine nezaceljene rane Božjemu usmiljenju?*
- *Poznava morda devetdnevnicu in rožni venec Božjega usmiljenja, ki ga je Jezus dal sv. Faustini Kowalski?*

9. LJUBEZEN SE NE VESELI KRIVICE, VESELI PA SE RESNICE (AL, 109-110)

Veseliti se z drugimi

---

109. Izraz *chaírei epi` te`` adikía* označuje nekaj negativnega, kar biva v skritosti človeškega srca. Gre za strupeno držo tistega, ki se veseli, ko vidi, da se komu godi krivica. Ta stavek dopolnjuje naslednji, ki izraža pozitivno plat: *synchaírei te`` alêtheía* – »veseli pa se resnice«. To pomeni veseliti se zaradi blagra drugega, ko priznamo njegovo dostojanstvo, ko cenimo njegove sposobnosti in njegova dobra dela. Tega ni zmožen tisti, ki se mora vedno primerjati in tekrovati, celo z lastnim sozakoncem, celo tako zelo, da se skrivaj veseli njegovega neuspeha.
110. Ko človek, ki ljubi, lahko stori drugemu kaj dobrega ali ko vidi, da gre drugemu dobro v življenju, ob tem doživlja veselje in tako slavi Boga, kajti »Bog ljubi veselega darovalca« (2 Kor 9,7). Naš Gospod posebno ceni tistega, ki se veseli sreče drugega. Če ne gojimo lastne sposobnosti veseliti se nad dobrobitjo drugega in se osredotočamo predvsem na svoje lastne potrebe, se obsojamo na življenje z manj veselja, kajti – kot je rekel Jezus – »večja sreča je dajati kakor prejemati« (Apd 20,35). Družina mora biti kraj, kjer tisti, ki je dosegel nekaj dobrega v življenju, ve, da se bodo zaradi tega tudi drugi z njim veselili.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: **Osvoboditi umetnino, ki se skriva v zakoncu**

Ta komentar, da mož ni mogel »videti« Jezusa v svoji ženi, me je spomnil na Michelangelove besede. Vprašali so ga: »Kako spremenite kos skale v umetnino?« Odgovoril je: »Odstranim vse, kar ji ne pripada.« S človeškimi očmi ponavadi vidimo le »skalo« v drugih, a če pustimo, da je v nas Umetnik, bomo z ljubeznijo, ki se vživlja v druge, pomagali zakoncu ali bližnjemu odstraniti nepomembno in osvoboditi umetnino, ki je zaprta v človeku.

Srečni smo lahko, da nam je Jezus že povedal, da nas bo, ko se bomo z njim srečali iz oči v oči, vprašal, kako smo ga ljubili v svojem bližnjem. Z dru-

gimi besedami, Jezus nas bo vprašal, kako dobro smo živeli empatijo: našo sposobnost, da ustrezno odgovorimo na potrebe drugega. Empatija ima plačilo v večnosti.

Kaj je vir empatije v tvojem zakonu? To, da ljubiš Jezusa v svojem možu ali ženi. Ko se zaveš, da Jezus živi v zakoncu, se zaveš dejanskega zakončevega dostojanstva in se mu posvečaš z najpozornejšo skrbjo in s spoštovanjem.¹⁸

Vprašanja:

- *Kako razumem misel, da pomagam zakoncu odstraniti nepomembno in osvoboditi umetnino, ki je v njem?*
- *V mojem zakoncu živi Jezus. Kaj mi moj odnos do zakonca pove o mojem odnosu do Jezusa? Se imam nad čim zamisliti?*

2. primer: Ljubeča spodbuda v stiski

V prvih sedemindvajsetih letih najinega skupnega življenja nama nisem mogel nuditi finančne varnosti. To seveda ne pomeni, da sva sedemindvajset let živela na robu, pomeni pa, da sva šla skozi številne krize. Bila sva v zelo nezavidljivem položaju. Kljub temu v vseh teh letih ni žena niti enkrat samkrat rekla: »Ko bi vsaj imela več denarja, potem bi lahko ...« Namesto tega je vedno govorila: »Dragi, saj imava, kar zares potrebujeva. Boljši časi zagotovo še pridejo.«

Dame, ko bi vedele, koliko mi je takrat pomenilo dejstvo, da sem imel ob sebi navijačico, ki me je vsak dan vzpodbujala in molila zame vsako noč. In fantje, ko bi vi vedeli, koliko bi pomenilo vaši ženi in vajini zvezi, če boste postali njen navijač in njen sopotnik v molitvi. Ko bo spoznala, koliko vam pomeni, kako zelo jo potrebujete in si je želite, bodo vzpostavljeni temelji vajine sreče in stabilnega zakona.

Ko so leta 1840 Nathaniela Hawthorna odpustili iz vladnega položaja, je užaloščeno odšel domov. Njegova žena je prisluhnila njegovi stiski, mu podala pero in papir, prižgala svečo, ga objela in mu rekla: »Zdaj je čas, da začneš

---

¹⁸ John Yzaguirre in Claire Frazier-Yzaguirre, *Cvetoč zakon: navdihujoč in praktičen vodnik do trajne sreče*. Ljubljana: Novi svet, 2011.

pisati roman svojega življenja.« In ga je res, zahvaljujoč temu lahko danes beremo njegovo znamenito delo Škratno znamenje.¹⁹

Vprašanja:

- *Znam ob preizkušnjah in krivicah spodbuditi in opogumiti zakonca?*
- *Sem že razkril(-a) zakoncu, kdaj si najbolj želim njegove sočutne podpore (v besedi ali dejanju)?*

---

¹⁹ Zig Zigar, Dvorjenje po poroki: Romanca naj traja vse življenje, Ljubljana: Tuma, 2007.

Ljubezen vse prenaša in opraviči

---

111. Naštevanje se konča s štirimi izrazi, ki govorijo o celoti: »vse«. »Vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane« (1 Kor 13,7). Na ta način se izrecno poudari dinamika ljubezni, ki je nasprotna prevladujoči kulturi in se je sposobna postaviti po robu vsemu, kar bi jo lahko ogrozilo.
112. Najprej je rečeno, da »vse prenaša in opraviči« (*pánta stégei*). To se razlikuje od »jemati slábo v račun«, kajti ta izraz ima opraviti z rabo jezika; pomeni lahko »molčati« o slabem, ki je morda prisotno v drugem. To vključuje, da zadržimo sodbo in brzdamo nagnjenje, da bi izustili trdo in neizprosno obsodbo: »Ne obsojajte in ne boste obsojeni« (Lk 6,37b). Čeprav bi to nasprotovalo naši običajni rabi jezika, Božja beseda od nas zahteva: »Bratje, ne govorite drug proti drugemu!« (Jak 4,11). Namerno škodovati podobi drugega pomeni, da uveljavljamo lastno podobo, se znebimo zamer in zavisti, ne da bi nas skrbela škoda, ki jo povzročamo. Pogosto pozabljam, da je obrekovanje lahko velik greh, resna žalitev Boga, ko hudo prizadene dobro ime drugih in jim povzroči škodo, ki jo je zelo težko popraviti. Zato je Božja beseda tako stroga do jezika in pravi, da je »jezik vesolje krivice, ki omadežuje vse telo« (Jak 3,6); »nestanovitno zlo je in poln smrtonosnega strupa« (Jak 3,8). Če »z njim preklinjamo ljudi, ki so ustvarjeni po Božji podobnosti« (Jak 3,9), ljubezen varuje podobo drugih z rahločutnostjo, ki obvaruje celo dobro ime sovražnikov. V obrambi Božje postave ne smemo nikoli pozabiti te zahteve ljubezni.
113. Zakonca, ki se ljubita in si pripadata, dobro govorita drug o drugem in skušata pokazati dobre strani sozakonca onkraj njegovih šibkosti in napak. Vsekakor molčita, da bi ne škodovala njegovi podobi. Toda to ni samo zunanje dejanje, temveč izvira iz notranje drže. Prav tako ne gre za prostodušnost nekoga, ki noče videti težav in šibkih točk drugega, temveč za širši pogled tistega, ki te šibkosti in napake postavi v njihov kontekst. Ve, da te pomanjkljivosti tvorijo samo del in ne celote bistva drugega. Neprijetno dejstvo v odnosu ne tvori celote tega odnosa. Torej lahko sprejmemo, da smo vsi zapleten sestav svetlih in temnih plati. Drugi ni

samo to, kar me na njem moti. Je veliko več kot to. Iz istega razloga ne smem zahtevati, da mora biti njegova ljubezen popolna, da bi ga cenil. Ljubi me takšen, kot on sam je, in kakor more – s svojimi omejitvami; toda dejstvo, da je njegova ljubezen nepopolna, še ne pomeni, da je hlinjena ali da ni resnična. Njegova ljubezen je resnična, a je omejena in zemeljska. Zato mi bo, če preveč zahtevam od njega, to tako ali drugače dal vedeti: da ne bo zmožen niti ne bo sprejel, da bi igral vlogo božanskega bitja ali mi ustregel v vseh mojih potrebah. Ljubezen sobiva tudi v nepopolnosti, jo opraviči in prenaša ter zna spričo omejitev ljubljenega bitja molčati.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: **Do neskončnosti in naprej**

Pred leti sva šla z Vando ven na večerjo in pripomnila je, da je v zadnjih letih nekaj drugače v najinem zakonu, nekaj dobrega. Vprašala me je, če mor-da vem, kaj bi to lahko bilo. Potem ko sem nekoliko pomislil, sem z nasmeškom rekel: »Da, mislim, da vem. Mislim, da sem globoko v sebi spoznal, da me ne moreš zadovoljiti.« Takrat se je tudi ona široko nasmehnila in rekla: »Da, to je to. Jaz sem ugotovila enako – tudi ti me ne moreš zadovoljiti.« Če bi kdo v restavraciji slišal najin pogovor, bi verjetno mislil, da se ločujeva, toda za naju je bila ta ugotovitev vir veselja in praznovanja. Nikoli se nisva počutila bolj povezana in svobodna v medsebojni ljubezni.

Svojo ženo ljubim bolj, kot lahko izrazim z besedami, in vem, da tudi ona ljubi mene. Vendar je nikakor ne morem dokončno zadovoljiti, kakor tudi ona mene ne. Prej ali slej se moramo sprijazniti z dejstvom, da nič končnega ne more potešiti »bolečine« erosa; eros je hrepenenje po neskončnosti in nikoli ne bomo zadovoljni s čim, kar je manj od tega. Človeška ljubezen je lahko – za to je bila tudi ustvarjena – čudovito znamenje ali »ikona« neskončne izpolnitve. Toda če od drugega človeškega bitja pričakujemo, da bo naša dokončna zadovoljitev, izkušnje kažejo, da smo mu naložili preveliko breme in ikono spremenili v malika.

Z Vando sva to imela v mislih, ko sva se poročila, namreč, da drug druge-mu ne moreva pomeniti dokončne izpolnitve, toda najini srca sta bili vseeno nekako »nagnjeni« drugo k drugemu, v pričakovanju in hrepenenju po tem, da bi drugi »potešil bolečino«. Šele počasi, po mnogih bolečih preizkušnjah

in očiščevanjih v teku let sva se naučila drug drugega odvezati od teh nemo- gočih pričakovanj. Včasih se morava s tem še vedno boriti, vendar se učiva.

Zato je bil najin pogovor v restavraciji vzrok za veselje. Samo toliko, kot od drugega nehamo pričakovati, da bo za nas »bog«, ga lahko svobodno ljubi- mo takšnega, kakršen je, z vsemi napakami, ne da bi od njega zahtevali po- polnost – pa naj bo to zakonec, prijatelj, otrok ali katerikoli drug odnos. In samo v tolikšni meri, kolikor smo osvobojeni malikovanja človeške ljubezni, smo tudi svobodni, da svojo bolečino po polni izpolnitvi nesemo Tistemu, ki jo edini lahko izpolni. Življenje dobi smisel tako v veselju kot v preizkušnjah. Stvari dobijo lastno perspektivo. In svojemu srcu začnemo dovoljevati, da se širi, da se raztegne do skrajne meje – do točke, ko je dovolj veliko in odprto, da sprejme neskončnost. Zares, takrat nas začne použivati goreče hrepenen- je po nebesih.²⁰

Vprašanja:

- *Koliko je v meni pričakovanja, da bi moral zakonec izpolniti vse moje hrepenenje? Da je on vir moje (ne)sreče?*
- *Kako razumem zgornji odlomek? Kaj bi tak pogled pomenil za najin zakon?*

2. primer: Nov začetek!

Maja: Prva leta najinega zakona, ko sva bila še polna zaljubljenosti in nav- dušenja, sem se soočala s trpljenjem, ker med spolnim odnosom nisem ob- čutila užitka. O tem se nisem upala govoriti z Janom, saj sem se bala, da bi ga s tem prizadela. Zato sem – kako neumno – sama sebe slepila ... Prepričeva- la sem se, da bo nekega dne prišel tudi užitek.

A sčasoma sem postajala vse bolj nemirna, poleg tega pa sem bila na nek način tudi jezna na Jana. Pri zobozdravniku in frizerju sem brala članek o spol- ni hladnosti oz. frigidnosti ter postajala jezna na moža, ki morda ni naredil ti- stega, kar bi moral ... Ti prikriti občutki so na koncu preplavili najin odnos.

Potem sva se udeležila vikenda za zakonce: takrat sem spoznala, da mo- ram o tem z Janom odkrito spregovoriti. Po številnih razočaranjih sem konča-

---

²⁰ West Cristopher, Napolni srce. Bog, spolnost in iskanje uresničitve. Družina: Ljubljana 2014.

la v solzah in končno zbrala pogum ter mu izpovedala svojo bolečino. Zelo obzirno je sprejel moje trpljenje.

Jan: To je bil močan trenutek v najinem zakonu, osvobajajoč za Majo, pa tudi zame, saj sem v tišini trpel tudi sam. Tisti večer sva prvič skupaj molila. Klicala sva h Gospodu in mu izpovedala željo, da bi v spolnih odnosih odsevala najina ljubezen ter da bi jih doživela v veselju skupnega užitka.

Počasi sva se naučila pogovarjati o tem, kaj nama je všeč in česa ne marava, ter si zaupati pretekle rane. Drug drugemu sva se prepustila v zaupanju in črpala moč od Boga. To je bil nov začetek za najin zakon.²¹

Vprašanja:

- *Ali je v najinem odnosu dovolj varno, da se upava pogovarjati o vseh stvareh?*
- *Zakončeva ljubezen do mene je nepopolna, kar pa še ne pomeni, da je hlinjena ali da ni resnična. Kako znam prenašati njegove/njene nepopolnosti v kontekstu celotnega odnosa?*

---

²¹ Poročila se boval! Kaj potrebujeva za dober zakon? Založba Emanuel, Ljubljana 2016.

Vse véruje

---

114. *Pánta pisteúei* – »vse véruje«. Glede na kontekst te »vere« ne smemo razumeti v teološkem smislu, temveč v običajnem pomenu »zaupanja«. Ne gre samo za to, da sumničimo, da drugi laže ali vara. To temeljno zaupanje prepozna luč, ki jo je prižgal Bog in je skrita zadaj za senco ali žerjavico, ki še tli pod pepelom.
115. Prav to zaupanje omogoča odnos v svobodi. Drugega ni treba nadzorovati, natančno slediti njegovim korakom, da bi preprečili, da se nam izmuzne iz našega objema. Ljubezen zaupa, pušča svobodo, se odpoveduje temu, da bi vse nadzorovala, posedovala, obvladovala. Ta svoboda, ki omogoča prostorje samostojnosti, odprtost za svet in nove izkušnje, dopušča, da se odnos bogati in se ne spremeni v »endogamijo« (zaprto skupnost) brez obzorij. Tako lahko zakonca, ki se ponovno srečata, doživita veselje, ko drug z drugim delita to, kar sta prejela in se naučila zunaj družinskega kroga. Ljubezen hkrati omogoča iskrenost in prosojnost; kajti ko kdo ve, da mu drugi zaupajo in cenijo temeljno dôbrost njegovega bistva, tedaj se pokaže tak, kakršen je – brez prikrivanja. Tisti, ki ve, da ga vedno sumničijo, neusmiljeno sodijo in ga ne ljubijo brezpogojno, bo rajši varoval svoje skrivnosti, skrival svoje padce in šibkosti in se pretvarjal, da je to, kar ni. Nasprotno družina, kjer vlada temeljno in srčno zaupanje in kjer se kljub vsemu zvestoba vedno znova obnavlja, to omogoča, da se pokaže prava identiteta njenih članov, in povzroči, da se prevara, hinavščina in laž samodejno zavrne.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. primer: **Vera je zaupanje**

Kaj je vera? Blondin je bil slaven vrvohodec in akrobat v devetnajstem stoletju. Gledale so ga velike množice, zlasti ko je prečkal Niagarske slapove. Njegova predstava se je začela z razmeroma preprostim prečkanjem in pri

tem je uporabljal drog za ravnotežje. Potem je drog odvrigel in začel gledalce presenečati. Ob neki priložnosti leta 1860 je prišla na njegovo predstavo izbrana kraljevska družba iz Britanije. Po vrvi je hodil s hoduljami, nato z zavezanimi očmi; nato se je na pol poti ustavil, da si je pripravil omleto in jo pojedel. Zatem je med vzklikanjem množice z ene strani na drugo peljal samokolnico. V samokolnico je dal vrečo krompirja in jo prepeljal čez. Množica je vzklikala še glasneje. Nato se je približal kraljevski družbi in vprašal newcastelskega vojvodo: »Ali verjamete, da lahko v tej samokolnici prepeljem po vrvi človeka?« »Verjamem,« je rekel vojvoda. »Skočite noter!« je odvrnil Blondin. Množica je utihnila, newcastelski vojvoda pa njegovega izziva ni sprejel. Nihče se ni bil voljan javiti. Nazadnje je iz množice stopila starka in zlezla v samokolnico. Blondin jo je peljal vso pot čez in vso pot nazaj. Starica je bila Blondinova mati, edini človek, ki je bil pripravljen položiti svoje življenje v njegove roke. Vera v tem smislu je »skočiti noter«. To ni le razumska vaja; vsebuje dejaven korak, ko položimo svoje zaupanje v Jezusa.²²

Vprašanja:

- *Je v najinem odnosu dovolj zaupanja ali bi si ga želel(-a) več?*
- *Svoje zaupanje sva pri poroki položila tudi v Jezusa. Kaj mi pomeni, da se lahko zanesem Nanj?*

2. primer: Krize v preizkušnjah

Anne in Laurent pričujeta: »Poročena sva skoraj osem let. V zakonu sva prestala težke preizkušnje: brezposelnost in čakanje na nosečnost. Trpljenje v daljših preizkušnjah naju je pretresalo kot posameznika in kot zakonca. Najprej naju je spodneslo v gotovosti, morala sva opustiti ustaljene vzorce in načela. Zaprla sva se sama vase in se umikala drug pred drugim. Laurent je bil po poroki eno leto brezposeln. Mene osebno njegovo iskanje službe ni skrbelo. Laurent pa se je čutil brez dela zelo zapostavljen in skorajda pohabljen. Česar nisem mogla razumeti, saj je bil zame še vedno mož, ki sem ga imela rada, brezposelnost ni imela vpliva na to. Preizkušnjo sva doživljala vsak po svoje. Laurent je imel velikokrat občutek, da ga ne razumem.

---

²² Nicky Gumbel, ALFA - Življenjska vprašanja. Koper: Študentski center Jadro, 2010.

Preizkušnja v pričakovanju otrok (danes naju razveseljujeta dva) naju je mnogo bolj bivanjsko pretresala. Vsak jo je doživiljal na drugačen način. Mene je ženski cikel vsak mesec znova spomnil, da še nisem noseča. Laurent je vse-skozi trpel.

Da ne bi že navzočemu trpljenju prilivala še dodatnega, sva bila v skušnjavi, da pred drugim zamolčiva lastno trpljenje in ga nosiva osebno. Velika napaka! V dvoje smo veliko močnejši.

Preizkušnje so bile za naju priložnost rasti v svobodi: drug drugega sva še globlje spoznavala, prilagoditi sva morala načrt najinega zakona in ga zaživeti v skladu z danostmi.

Preizkušnja je bila za naju tudi priložnost duhovne, osebne in zakonske rasti. Naučila sva se prepuščati. Spoznala sva, da ne moreva midva voditi življenja, načrtov, želja ... Naučila sva se sprejemati resničnost.«²³

Vprašanja:

- *Sem tudi jaz nagnjen(a) k temu, da se v preizkušnji zaprem vase in trpljenje nosim sam?*
- *Katere so tiste najine preizkušnje, ki so naju utrdile v zaupanju do Boga in drug do drugega ter se zdaj lahko nasloniva nanje, ko se znajdeva v stiski?*

---

²³ E. Content, B. Lucereau, V. Mathieu: Poroka... In potem? Graditi, vzdrževati in negovati odnos. Družina, 2013.

Vse upa

---

116. *Pánta elpízei* – »ne obupa pred prihodnostjo«. V povezavi s prejšnjo besedo označuje pričakovanje tistega, ki ve, da se drugi lahko spremeni. Nenehno upa, da je mogoče zorenje, presenetljiv razcvet lepote, da bodo nekega dne vzkllili najbolj skriti potenciali njegovega bistva. To ne pomeni, da se bo vse v tem življenju spremenilo. Gre za to, da sprejmemo, da se nekatere stvari ne zgodijo, kot bi želeli, temveč da Bog po krievih črtah drugega človeka piše naravnost in more potegniti nekaj dobrega iz pomanjkljivosti, ki mu jih ne uspe premagati na tej zemlji.
117. Upanje se pokaže v svojem polnem pomenu, ker vključuje gotovost o življenju onstran smrti. Ta človek je z vsemi svojimi šibkostmi poklican k polnosti nebes. Tam – ko se bo po Kristusovem vstajenju popolnoma preobrazil – njegovih šibkosti, temnih plati in bolezni ne bo več. Tam bo sijalo resnično bistvo tega človeka z vso njegovo sposobnostjo za dobro in lépo. To nam tudi omogoča, da sredi zemeljskih nadlog gledamo tega človeka z nadnaravnim pogledom – v luči upanja – in pričakujemo to polnost, ki jo bo nekega dne deležen v nebeškem kraljestvu, čeprav je zdaj nevidna.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnja odlomka:

1. Primer: **Spoznala sem, da mi je zvestobo podaril Bog**

Žiga: Na začetku najin odnos ni bil enostaven. Opiral sem se le na najino zaobljubo.

Petra: Sploh nisva bila na isti valovni dolžini. Zelo hitro sva dobila tri otroke. Zatekla sem se v materinstvo. Moje čustvene potrebe so bile nepotešene. Skrbno sva se izogibala (vedno napetim) trenutkom v dvoje.

Žiga: Dlje ko je šlo, bolj sem se potapljal v nekakšen brezup.

Petra: Imela sva skupino bližnjih prijateljev. Skupaj smo preživljali večere, med katerimi nismo varčevali z alkoholom. Neke noči sem ugotovila, da sem

zaljubljena v drugega moškega, ki se je prav tako zaljubil vame. Do takrat sem mislila, da kadar nekoga ljubiš, to traja vse življenje. Hkrati sem ljubila tudi Žigo. Izbrala sem ga in ta izbira je bila odtisnjena v mojem bistvu.

Žiga: Ko sem izvedel, me je čisto potolklo.

Petra: Na srečo sem se zaljubila v dobrega človeka. Svetovali so mu, naj njegova nagnjenja ne postanejo telesna. Sama tega nisem bila sposobna in sem padla v globoko depresijo.

Žiga: Ta pekel je trajal eno leto, dokler se nisva priključila neki molitveni skupini. Korak za korakom so se stvari v najinem življenju začele spreminjati, toda Petra je bila še vedno depresivna. Med enim od molitvenih večerov pa sem Petro v polnosti sprejel v njeni bolezni. Takrat sem ponovno našel upanje.

Petra: Žiga mi je vsak dan namenjal besede, ki sem jih potrebovala, da sem zdržala in nekako prebila dan. Na nekem srečanju pa sem tudi jaz izkusila Božjo ljubezen. Prejela sem gotovost, da sva z Žigom ustvarjena za skupno življenje.

Žiga: Korak za korakom se je najina zveza začela obnavljati.

Petra: Precej stvari sva si morala odpustiti. In ponovno sva morala najti zaupanje drug v drugega. Na koncu sem spoznala, da mi je zvestobo podaril Bog. To je bila milost zakramenta svetega zakona!²⁴

Vprašanja:

- *Ali imava upanje, da je v najinem odnosu mogoče zorenje?*
- *Kaj mi pomeni misel, da gledam na zakonca »z nadnaravnim pogledom – v luči upanja«, kakor pravi papež Frančišek?*

2. primer: Po 35 letih se še vedno učiva ljubiti drug drugega

---

»Petintrideset let najinega zakona ni bilo popolnih,« pravi Gail, »toda z Donom se imava še vedno rada, še vedno rada uživava, ko sva skupaj in še vedno se morava pogajati – vsak dan! Včasih se mi zdi, da je najteže razumeti vsakodnevne navade. Don me komaj kdaj objame, če ga ne prosim, in tako hitro izgubi občutek za čas, da sva zaradi njega skoraj vedno pozna. Tako zelo

---

²⁴ Poročila se bova! Kaj potrebujeva za dober zakon? Založba Emanuel, Ljubljana 2016.

sovraži nered, da v kuhinji pospravlja za menoj reči, ki jih sploh še nisem nehala uporabljati! Vem, da bi tudi on pri meni rad veliko spremenil. Če hočete vedeti resnico, se še zmeraj učiva, kaj pomeni dobro sožitje.»

Gail in Don sta v teh letih pri marsičem popustila drug drugemu. Ko sta se poročila, sta se skoraj vedno prepirala zaradi reda v hiši. Gail niso motili čevlji v predsobi, knjige in papirji, ki so prekrivali kuhinjski pult, in oblačila na tleh omare. Ne le da Donu ni bilo vseeno, ampak ga je Gailina neurejenost šokirala; vedno si je predstavljal, da se bo poročil z redoljubno žensko. Gail pa je hrepenela po tem, da bi ji Don izražal ljubezen z dotiki in besedami, a on je to naredil le redkokdaj. Večkrat se je pošalil: »Saj te imam rad. Če se bo to spremenilo, ti bom že povedal.«

Po več kot treh desetletjih zakona se Gail in Don še vedno učita, kako imeti rad drug drugega kljub pomanjkljivostim. Don je postal veliko strpnejši do nereda v hiši. Gail skuša pogosteje pospravljati po prostorih, ki si jih delita, ker je spoznala, da mu s tem izkazuje ljubezen. Samo sebe opominja, da ji Don izraža ljubezen vsakokrat, ko ji popravi avtomobil ali pripravi kosilo. On pa skuša besedno izraziti ljubezen do žene ne le ob obletnicah in rojstnih dnevih, ampak tudi ob čisto navadnih dneh.²⁵

Vprašanja:

- *Včasih si želimo sprememb v odnosu, a se nismo pripravljene spremeniti. V čem se vendarle želim spremeniti v odnosu do zakonca?*
- *Kako mi lahko zakonec pri tem pomaga?*

---

²⁵ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

13. LJUBEZEN VSE PRESTANE (AL, 118-119)

Vse prestane

---

118. *Pánta hypoménei* pomeni, da ljubezen s pozitivno duhovno naravnostjo prenese vsa nasprotovanja. Gre za to, da sredi sovražnega okolja ostanemo trdni. Ne gre samo za to, da sprejmemo nekaj nadležnih stvari, temveč za nekaj širšega: za dinamično in stalno vzdržljivost, ki je sposobna biti kos vsakemu izzivu. Za ljubezen gre ne glede na vse, tudi ko vse okoliščine spodbujajo k nečemu drugemu. Za ljubezen je značilno nekakšno trdovratno junaštvo, moč za boj proti vsakemu negativnemu toku, za odločitev za dobro, ki je nič ne more omajati. To me spominja na besede Martina Luthra Kinga, ko se je celo v času najhujšega preganjanja in ponižanj znova odločil za bratsko ljubezen: »Človek, ki te najbolj sovraži, ima v sebi nekaj dobrega. Celó narod, ki te najbolj sovraži, ima v sebi nekaj dobrega. Celó rasa, ki te najbolj sovraži, ima v sebi nekaj dobrega. In ko prideš do točke, ko gledaš obraz vsakega človeka in globoko v njegovi notranjosti vidiš to, kar vera imenuje Božja podoba, tedaj ga boš začel ljubiti, ne glede na vse. Ni pomembno, kaj počne, ti vidiš v njem Božjo podobo. V njem je nekaj dobrega, česar se ne bo mogel nikoli znebiti. (...) Drug način, kako ljubiti svoje sovražnike, je ta: ko se ponudi priložnost, da poraziš svojega sovražnika, je to trenutek, ko tega ne smeš storiti. (...) Ko se dvigneš na raven ljubezni, njene velike lepote in moči, si prizadevaš premagati samo še škodljive sisteme. Ljubiš ljudi, ki so ujeti v ta sistem, a si prizadevaš premagati sistem. (...) Sovraštvo proti sovraštvu samo stopnjuje obstoj sovraštva in zla v veselju. Če te udarim in me udariš, in ti vrnem udarec in mi ti vrneš udarec in tako naprej, je jasno, da bo šlo tako v neskončno. Nikoli ne bo konca. Nekje mora biti nekdo, ki ima malo zdrave pameti, in to je močan človek. Močan človek je tisti, ki lahko prekine verigo sovraštva, verigo zla. (...) Nekdo mora biti dovolj veren in moralen, da jo prekine in v sam ustroj vesolja vbrizga to močno in silno prvino ljubezni«.

119. V družinskem življenju moramo negovati to moč ljubezni, ki omogoča, da premagamo zlo, ki jo ogroža. Ljubezen ne dovoli, da jo prevlada zamera, prezir do ljudi, želja po žaljenju ali maščevanju. Krščanski ideal je – posebno v družini – ljubezen, ne glede na vse. Včasih na primer občudujem držo ljudi, ki so se morali ločiti od svojega sozakonca, da so se zaščitili pred fizičnim nasiljem, in ki so bili – zaradi zakonske ljubezni, ki zmore iti prek občutkov – vseeno sposobni, čeprav po drugih ljudeh, poskrbeti zanj v trenutkih bolezni, trpljenja ali težave.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnji odlomek:

Primer: Izguba službe je lahko velika preizkušnja za zakon

Samo zato, ker oblikujemo načrt za dobre spremembe, še ne pomeni, da nam bo takoj uspelo. Pogosto nam spodleti, tudi kadar se iskreno trudimo. A ni treba, da nas ti spodrsaljaji dotolčejo.

Rhonda in Jeff sta poročena štiri leta. Rhonda je povedala, kaj se je zgodilo v prvih mesecih njunega zakona: »Poročena sva bila devet mesecev, ko je Jeff izgubil službo, kar je pomenilo izgubo polovice najinega prihodka. Postal je potr, saj je bil brezposeln že devet mesecev in pol. V tem času mi je grozil, da me bo zapustil. Vedela sem, da je potr, zato sem se trudila, da mu ne bi zamerila, vendar me je to hudo prizadelo. Pozneje se je opravičil za te grožnje. Rekel mi je, da se je zavedal, da je to trapasto, in da mu je žal. Obljubil je, da se bo potrudil in tega nikoli več ne bo rekel.

Uspevalo mu je kakšen mesec dni. Nato je nekega dne v navalu jeze rekel: ‚Nisem dovolj dober zate, zato bom kar odšel!‘ To je vame zasejalo precej negotovosti, zato sem mu povedala, da me to zelo boli. Naslednji dan se je spet opravičil in mi rekel, da je samo zelo potr in neizprosno do sebe ter da jaz nisem kriva. Prosil me je, naj molim zanj, in upal, da nikoli več ne bo govoril o tem, da bi me zapustil.

Tega v več kot treh letih ni več ponovil. Pravzaprav ima dobro službo in krasno se razumeva. Vesela sem, da ga nisem zapustila, ko je bil na tleh. Čudovit mož je.«²⁶

---

²⁶ Gary Chapman, Jennifer Thomas, Pet jezikov odpuščanja: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.

Vprašanja:

- *Kdaj nama je težko zdržati drug z drugim?*
- *Kaj mi takrat pomaga, da ostajam zvest?*
- *K čemu me nagovarja ta odlomek?*

14. RAST V ZAKONSKI LJUBEZNI

(AL, 120-122)

-
120. Hvalnica ljubezni sv. Pavla, skozi katero smo se prehodili, nam omogoča, da se posvetimo zakonski ljubezni. Gre za ljubezen, ki – posvečena, obogatena in razsvetljena po milosti zakramenta zakona – zakonce združuje. Gre za »čustveno zvezo«, ki je duhovna in darujoča se, ki obsega tudi nežnost, prijateljstvo in erotične strasti, vendar je sposobna obstajati tudi potem, ko čustva in strasti oslabijo. Papež Pij XI. je učil, da ta ljubezen preveva vse dolžnosti zakonskega življenja in da »zavzema v plemenitosti prvo mesto«. Kajti ta močna ljubezen, razlita po Svetem Duhu, je odsev neomajne zaveze med Kristusom in človeštvom, ki je dosegla svoj vrhunec v predanosti do konca na križu: »Duh, ki ga izliva Gospod, podeljuje novo srce ter usposablja moža in ženo, da ljubita drug drugega, kakor nas je ljubil Kristus. Zakonska ljubezen dosega s tem tisto polnost, na katero je notranje usmerjena, se pravi nadnaravno ljubezen«.
121. Zakon je dragoceno znamenje, kajti »ko mož in žena praznujeta zakrament zakona, se v njiju tako rekoč zrcali Bog ter vtisne vanju svoje lastne poteze in neizbrisen značaj svoje ljubezni. Zakon je podoba Božje ljubezni do nas. Kajti tudi Bog je občestvo: tri osebe, Oče, Sin in Sveti Duh, ki živijo od vekomaj in na veke v popolni enosti. In prav to je skrivnost zakona: Bog naredi iz dveh zakoncev eno samo bivanje«. To ima zelo konkretne in vsakdanje posledice, kajti »po zakramentu je zakoncema podeljeno resnično poslanstvo, da bi mogla – izhajajoč iz preprostih, vsakdanih stvari – narediti vidno ljubezen, s katero Kristus ljubi svojo Cerkev, za katero še vedno daje svoje življenje«.
122. Kljub temu ne smemo pomešati različnih ravni: dvema omejenima človekoma ne smemo naložiti silnega bremena, da morata na popoln način posnemati zvezo, ki obstaja med Kristusom in njegovo Cerkvijo, kajti zakon kot znamenje vključuje »dinamičen proces od stopnje do stopnje, v skladu z napredujočim sprejemanjem Božjih darov«.

Za lažji osebni razmislek in pogovor v skupini si preberimo spodnji odlomek:

Primer: **Zakon je podoba božje ljubezni do nas**

Zakon je osupljiva slika tega, kar Bog ponuja svojim ljudem. Sveto pismo nam pove, da je zakon živa metafora, prilika, ki hodi, Rembrandt, ki slika evangelij. Sovražnik to ve *in zato ga sovraži* z vsakim milimetrom svojega zlobnega srca. Nobenega namena nima dovoliti, da bi to lepo sliko kar živeli pred celim svetom, saj je tako zelo privlačna, da se nihče ne more upreti Božji ponudbi. Prav tako kot v Vrtu, hudič prihaja, da bi ločeval in premagal. Pogosto začutim ta občutek obtoževanja, kadar sem s svojo ženo. To je težko opisati in običajno tudi ne govorimo o tem, toda enostavno sem dobil sporočilo, da sem *pogrnil*. Ko sem to končno omenil Stasi, so ji v oči stopile solze. »Saj se hecaš,« je rekla. »Jaz imam namreč popolnoma enak občutek. Mislila sem, da si razočaran nad menoj.« Samo malo, sem pomislil. Če tega sporočila ne pošiljam jaz in tudi ti ne pošiljaš tega sporočila ...²⁷

Vprašanja:

- *V najinem zakonu se zrcali Bog, v naju je vtisnil svoje lastne poteze, o katerih smo razmišljali skozi vse leto. Jih zdaj lažje prepoznava v najinem zakonu?*
- *Tudi naju kdaj prevzame občutek obtoževanja sebe in drugega, da najin zakon ni uspešen? Kaj mi takrat pomaga, da ne nasedem glasovom »očeta laži« in da si po drugi strani ne zatiskam oči pred težavami?*
- *Kje sva v tem letu zrasla v najinem odnosu? Sva kaj novega odkrila o sebi in drug o drugem?*

---

²⁷ Eldredge John, *Divji v srcu: odkrivanje skrivnosti moške duše*. Log pri Brezovici: Društvo Zaživi življenje, 2014.

Na naslednjih straneh objavljamo nadaljevanje tega 4. poglavja papeževe apostolske spodbude Amoris Laetitia in ga priporočamo v branje.

Vse življenje vse skupno

123. Za ljubeznijo, ki nas združuje z Bogom, je zakonska ljubezen »največje prijateljstvo«. Gre za zvezo, ki ima vse lastnosti dobrega prijateljstva: poleg tega, da išče dobro drugega, vključuje še medsebojno povezanost, zaupljivost, nežnost, stanovitnost in podobnost med prijateljema, ki se gradi v teku življenja, ki ga delita. Toda zakon k vsemu temu dodaja nerazvezljivo izključnost, ki se izraža v trdni nameri med seboj deliti in graditi celotno življenje. Bodimo iskreni in uvidimo, kakšna so znamenja realnega življenja: kdor je zaljubljen, ne razmišlja o tem, da bo ta odnos trajal samo nekaj časa; kdor močno doživlja veselje ob poroki, ne misli na nekaj prehodnega; tisti, ki prisostvujejo praznovanju zveze polne ljubezni, čeprav krhke, upajo, da bo obstala skozi čas; otroci nočejo samo, da njihovi starši drug drugega ljubijo, temveč tudi, da bodo zvesti in bodo vedno ostali skupaj. Ta in druga znamenja kažejo, da je v bistvu zakonske ljubezni same odprtost za dokončnost. Zveza, ki se odraža v poročni obljubi »za vedno«, je več kot družbena formalnost ali izročilo, ker korenini v spontanah človeških nagnjenih. Za vernike pa je zaveza pred Bogom, ki zahteva zvestobo: »Ker je bil Gospod priča med teboj in ženo tvoje mladosti, proti kateri si nezvesto ravnal, čeprav je tvoja družica in žena tvoje zaveze. (...) Nihče naj proti ženi svoje mladosti ne ravna nezvesto! Sovražim namreč ločitev« (Mal 2,14.15-16).

124. Šibka ali bolna ljubezen, ki je nesposobna sprejeti zakon kot izziv, za katerega se je treba boriti do smrti, ga prenavljati, znova odkrivati in začeti vedno znova, ne more ohraniti visoke ravni zavezanosti. Taka ljubezen popusti pred kulturo začasnega, ki preprečuje nenehen proces rasti.

Toda »obljubiti ljubezen, ki velja za vedno, je mogoče, če odkrijemo načrt, ki je večji kakor lastni načrti. Tisti načrt nas nosi in nam dovoli, da ljubljene osebi podarimo vso prihodnost«. Da bi ta ljubezen mogla prestati vse preizkušnje in kljub vsemu ostati zvesta, predpostavlja dar milosti, ki jo krepi in dviga. Sv. Robert Belarmin je rekel: »Dejstvo, da se en moški združi z eno žensko v nerazvezljivi zvezi, tako da se ne moreta več ločiti, naj bodo težave še tako velike, in celo, ko je izgubljeno upanje na potomstvo – to se ne more uresničiti brez velike skrivnosti«.

125. Zakon je tudi prijateljstvo, ki vključuje določena znamenja strasti, in je usmerjeno na vedno trdnejšo in močnejšo zvezo. Kajti zakon »ni določen samo za posredovanje človeškega življenja«, temveč za to, da se medsebojna ljubezen »zakonec na ustrezen način izražajo, da napredujejo in zorijo«. To posebno prijateljstvo med enim moškim in eno žensko dobi vseobsežen, celosten značaj, ki obstaja samo v zakonski zvezi. In prav zato, ker je ta zveza celostna, je tudi izključna, zvesta in odprta za posredovanje človeškega življenja. Med seboj si delita vse, tudi spolnost – vedno v medsebojnem spoštovanju. Drugi vatikanski koncil je to tako izrazil: »Takšna ljubezen, združujoča človeško in božje, vodi zakonca k prostovoljnemu podarjanju drug drugemu, kar se razodeva v čustveni nežnosti in v dejanju ter prežema vse njuno življenje«.

Veselje in lepota

---

126. V zakonu je treba negovati veselje ljubezni. Ko smo obsedeni z iskanjem užitka, nas to omeji in onesposobi, da bi odkrili druge vrste zadovoljstev. Veselje pa razširja sposobnost uživanja in nam omogoča najti zadovoljstvo v različnih resničnostih, tudi v življenjskih obdobjih, v katerih užitek zbledi. Zato je rekel sv. Tomaž Akvinski, da se beseda »veselje« nanaša na to, da se nam širi srce. Zakonsko veselje, ki ga je mogoče doživeti tudi v bolečini, vključuje, da sprejmemo, da je zakon sožitje radosti in prizadevanj, napetosti in počitka, trpljenja in olajšanja, zadovoljstva in iskanja, neprijetnosti in užitkov – vedno na poti prijateljstva, ki zakonca spodbuja k temu, da skrbita drug za drugega: »si medsebojno pomagata in drug drugega podpirata«.
127. Prijateljska ljubezen se imenuje *caritas*, ko dojamemo in spoštujemo »veliko vrednost« drugega. Lepota – »velika vrednost« drugega, ki ne sovпада z njegovo fizično ali psihološko privlačnostjo – nam dopušča,

da izkusimo nedotakljivost njegove osebe brez oblastne želje, da bi jo posedovali. Potrošniška družba osiromaši smisel za lépo in tako veselje ugasne. Vse obstaja zato, da bi kupili, posedovali in potrošili, tudi ljudje. Nežnost pa je izraz tiste ljubezni, ki se osvobodi želje sebičnega posedovanja. Privede nas do tega, da pred človekom tako rekoč drhtimo z neizmernim spoštovanjem in določenim strahom, da ga ne bi prizadeli ali mu vzeli njegovo svobodo. Ljubezen do drugega vključuje zadovoljstvo, da gledam in cenim lépo in nedotakljivo njegovega osebnega bistva, ki biva onstran mojih potreb. To mi dopušča, da iščem v njem dobro, tudi ko vem, da ne more biti moj ali ko je fizično neprijeten, nasilen ali nadležen. Zato velja: »Iz ljubezni, po kateri ima kdo koga rad, izhaja, da mu ta dá nekaj zastoj«.

128. Estetsko se v ljubezni izraža v tem, da drugega gledamo kot cilj v sebi, čeprav je bolan, star ali oropan zunanje privlačnosti. Pogled, ki drugega ceni, ima velik pomen in skopariti z njim običajno škodi. Kaj vse počnejo včasih zakonci in otroci, da bi bili opaženi in upoštevani! Mnoge rane in krize nastanejo, ko se prenehamo gledati. To izražajo tudi nekatere pritožbe in ugovori: »Moj mož me ne pogleda, zdi se, da sem zanj nevidna«. – »Glej me, ko govorim s teboj!« – »Moja žena me ne pogleda več, zdaj ima oči samo za svoje otroke«. – »Doma se nihče ne zmeni zame; sploh me ne opazijo, kot da ne bi obstajal«. Ljubezen odpira oči in omogoča videti onstran in razodeva človekovo resnično vrednost.
129. Treba je negovati veselje te kontemplativne ljubezni. Ker smo ustvarjeni za to, da ljubimo, vemo, da ni večjega veselja, kot je skupno dobro: »Dajaj in prejemaj. In razveseli svojo dušo, zakaj v podzemlju boš zaman iskal veselje« (Sir 14,16). Največje radosti življenja se porajajo, ko lahko osrečimo druge, v predokusu nebes. Spomnimo se na posrečen prizor iz filma *Babettino kosilo (Il pranzo di Babette)*, kjer velikodušna kuharica prejme hvaležen objem in pohvalo: »Kako zelo boš razveselila angele!« Dobrodejno in poživljajoče veselje je v drugih vzbuditi zadovoljstvo in jih gledati, kako uživajo. Ta radost, ki je učinek bratske ljubezni, ni ugodje nečimrnosti nekoga, ki gleda samo nase, temveč je radost tistega, ki ljubi, ki se veseli sreče ljubljene osebe – radost, ki se izliva v drugega človeka in postane v njem rodovitna.
130. Po drugi strani se veselje obnavlja v bolečini. Sv. Avguštin pravi: »Kolikor večja je bila nevarnost v bitki, toliko večje je veselje nad zmago«. Potem ko sta skupaj trpela in se borila, lahko zakonca izkusita, da je bilo vredno,

saj sta dosegla nekaj dobrega, se skupaj nekaj naučila, in znata to, kar imata, bolj ceniti. Malo človeških radosti je tako globokih in prazničnih, kot so tiste, ko sta dva človeka, ki se ljubita, skupaj izbojevala nekaj, kar ju je stalo veliko skupnega napora.

Poroka iz ljubezni

---

131. Mladim bi rad povedal, da se nič od vsega tega v zakonu kot ustanovi ne zmanjša. Pri ustanovi gre za to, kako zveza med dvema dosega stabilnost ter dejansko in konkretno raste. Drži, da je ljubezen veliko več kot zunanja privolititev ali nekakšna poročna pogodba. Toda res je tudi, da ima odločitev, s katero damo zakonu vidno obliko v družbi (z določenimi obveznostmi vred) svoj pomen: kaže resnost poistovetenja z drugim, nakazuje preseganje mladostniškega individualizma in izraža trdno odločitev za pripadnost drug drugemu. Poroka je način, s katerim izrazimo, da smo zares zapustili materino gnezdo, da bi splekli druge močnejše vezi in prevzeli novo odgovornost v odnosu do drugega človeka. To je vredno veliko več kot golo spontano partnerstvo v obojestransko korist, kar bi bila privatizacija zakona. Zakon kot družbena ustanova ščiti in oblikuje medsebojno zavezanost in zorenje v ljubezni, da bi se odločitev za drugega razvijala v trdnosti, konkretnosti in globini – tako tudi izpolni svojo nalogo v družbi. Zato zakon presega vsako prehodno modo in se ohranja kozi vso zgodovino. Njegovo bistvo je zakoreninjeno v sami naravi človeka in v njegovem družbenem značaju. Zakon vključuje vrsto obveznosti, ki pa izhajajo iz ljubezni same, iz tako odločne in velikodušne ljubezni, da je sposobna tvegati prihodnost.
132. Izbrati zakon na ta način izraža resnično in dejansko odločitev, da dve poti naredimo za eno samo – naj se zgodi, kar hoče, in ne glede na vse. Zaradi resnosti, ki jo ima ta javna ljubezenska zaveza, odločitev ne sme biti pre nagljena, toda iz istega razloga je prav tako ne smemo prelagati v nedogled. Izključna in dokončna zaveza z drugim vedno predpostavlja določeno mero tveganja in drzno stavo. Zavrnitev, da bi to zavezo sprejeli, je sebična, preračunljiva in stiskaška; ne uspe priznati pravic drugega in ga končno ne predstavi družbi kot vrednega, da bi bil brezpogojno ljubljen. Nasprotno, tisti, ki so zares zaljubljeni, težijo k temu, da drugim pokažejo svojo ljubezen. Ljubezen, ki dobi konkretno obliko v zakonu, sklenjenem pred drugimi – z vsemi obveznostmi, ki izhajajo iz te institucionalizacije

– je izraz in dokaz za »da«, ki se dá brez pridržkov in omejitev. Ta »da« pomeni drugemu zagotoviti, da se bo lahko vedno na to zanesel, da ne bo zapuščen, ko bo izgubil svojo privlačnost, ko bo imel težave ali ko se bodo ponudile nove možnosti užitka ali sebičnih interesov.

Ljubezen, ki se razodeva in raste

---

133. Prijateljska ljubezen združuje vse vidike zakonskega življenja in družinskim članom pomaga, da v vseh življenjskih obdobjih napredujejo. Zato je treba kretnje, ki izražajo to ljubezen, stalno negovati, brez ozkosrčnosti in z mnogimi velikodušnimi besedami. V družini »je treba uporabljati tri besede: »prosim«, »hvala«, »oprosti«. Tri ključne besede!« »Ko v družini nismo vsiljivi in vprašamo »Ali smem?«, ko nismo sebični in se naučimo reči »hvala«, in ko kdo spozna, da je naredil kaj slabega, in zna reči »oprosti«, v taki družini vladata mir in veselje«. Ne bodimo skopi v rabi teh besed; bodimo velikodušni in jih ponavljajmo dan za dnem, kajti »so trenutki tišine, ki nas težijo, včasih tudi v družini, med možem in ženo, med starši in otroki, med brati in sestrami«. Nasprotno pa prave besede, izrečene v pravem trenutku, ljubezen varujejo in spodbujajo.
134. Vse to se dogaja kot stalna rast. Zakonska ljubezen je poklicana k stalnemu zorenju, kajti pri njej se je treba vedno sklicevati na to, kar je sv. Tomaž Akvinski povedal o ljubezni kot *caritas*: »Ljubezni (*caritas*) zaradi njene svojevrstne narave nič ne omejuje v rasti, saj pomeni deleženje pri neskončni ljubezni, ki je sam Sveti Duh. (...) Kar zadeva nosilca ljubezni, tudi tej rasti ni mogoče postaviti meje, kajti ko ljubezen raste, raste vedno tudi sposobnost za nadaljnjo rast«. Sv. Pavel je zelo spodbujal: »Vam pa naj Gospod nakloni rast in preobilje v ljubezni, s katero ljubite drug drugega« (1 Tes 3,12). In dodaja: »Pač pa vas spodbujamo, bratje, da še bolj napredujete« (1 Tes 4,10). Še bolj! Zakonske ljubezni ne negujemo predvsem s tem, da govorimo o nerazvezljivosti kot dolžnosti ali ponavljamo nauk, temveč da jo utrjujemo s stalno rastjo na pobudo milosti. Ljubezen, ki ne raste, je v nevarnosti; rastemo pa lahko samo, če odgovorimo na Božjo milost z več dejanji ljubezni, s pogostejšimi, bolj poudarjenimi, velikodušnejšimi, nežnejšimi in bolj veselimi kretnjami naklonjenosti. Mož in žena »na izkustveni način doživljata smisel svoje enosti in ga dosegata v vedno večji polnosti«. Dar Božje ljubezni, ki se izliva v zakonca, je hkrati klic k stalnemu razvijanju tega milostnega daru.

135. Domišljajske predstave o idilični in popolni ljubezni, ki ne upoštevajo spodbud za njeno rast, so brez vrednosti. Nebeška predstava o zemeljski ljubezni pozablja, da je najboljša tisto, kar še ni bilo doseženo, vino, ki zori s časom. Tako so poudarili škofje iz Čila: »Popolne družine, ki nam jih predstavljajo varljiva in potrošniška propaganda, ne obstajajo. V teh družinah leta ne minevajo in v njih ni ne boleznin ne bolečin in ne smrti. (...) Potrošniška propaganda kaže sanjsko podobo družine, ki nima nič opraviti z resničnostjo, s katero se morajo dan za dnem soočati možje in žene v družini.« Bolj zdravo je z realizmom sprejeti meje, izzive ali nepopolnosti in poslušati klic k skupni rasti; ljubezen spodbujati k zorenju in skrbeti za trdnost zveze, ne glede na vse, kar se lahko zgodi.

Dialog

---

136. Dialog je najboljša in nujno potrebna oblika za to, da ljubezen v zakonskem in družinskem življenju živi, se izraža in zori. Toda predpostavlja dolg in zahteven proces učenja. Moški in ženske, stari in mladi imajo različne načine komunikacije, uporabljajo različno govorico in delujejo po različnih vedenjskih vzorcih. Komunikacijo lahko določa način, kako vprašam; oblika, kako odgovorim; ton, ki ga uporabim; trenutek in še drugi dejavniki. Poleg tega je vedno potrebno razvijati tiste države, ki so izraz ljubezni in omogočajo pristen dialog.
137. Pomembno je, da si vzamemo čas, dragocen čas, ki je v tem, da potrpežljivo in pozorno poslušamo, dokler drugi ni izrazil vsega, kar je želel izraziti. To zahteva askezo, da ne začnemo govoriti, preden je napočil pravi trenutek. Preden začnemo izražati svoje mnenje ali dajati nasvete, se moramo prepričati, ali smo slišali vse, kar je imel drugi povedati. To vključuje tišino, ki smo jo ustvarili v svoji notranjosti, da bi v srcu ali umu poslušali brez hrupa: znebiti se moramo vsake naglice, pustiti ob strani lastne potrebe in nujnosti ter dati prostor drugemu. Pogosto eden od zakoncev ne potrebuje rešitve za svoje probleme, temveč samo to, da ga drugi posluša. Čutiti mora, da je drugi zaznal njegovo trpljenje, razočaranje, strah, njegovo jezo, upanje, sanje ... Zelo pogoste so naslednje pritožbe: »Ne posluša me. Ko se zdi, da me posluša, misli pravzaprav na nekaj drugega«. »Govorim in čutim, da upa, da bom čim prej končal(a)«. »Ko govorim, skuša zamenjati témo ali mi na kratko odgovarja, da bi zaključil(a) pogovor«.

138. Prav tako je pomembno, da se navadimo drugemu priznavati pravo vrednost. Gre za to, da cenimo njegovo osebnost, da priznamo, da ima pravico bivati, samostojno misliti in biti srečen. Nikoli ne smemo podcenjevati pomena tistega, kar pove ali zahteva, čeprav je prav, da izrazimo tudi svoje lastno stališče. Osnova takega odnosa je načelo, da vsi ljudje nekaj prispevajo, ker imajo drugo življenjsko izkušnjo, ker gledajo z drugega vidika, ker so razvili druge skrbi in ker imajo druge spretnosti in uvide. Mogoče je spoznati resnico drugega, vrednost njegovih najglobljih skrbi in ozadje tistega, kar pove, celo tistega, kar je za agresivnimi besedami. Zato si moramo prizadevati, da se postavimo na njegovo mesto in razumemo globino njegovega srca; ugotoviti moramo, kaj ga navdušuje, in sprejeti to njegovo željo kot izhodišče za poglobitev dialoga.
139. Potrebna je duhovna širina, da nismo obsedeni z določenimi idejami, in prožnost, da lahko spreminjamo ali dopolnjujemo lastno mnenje. Iz naših misli in iz misli drugega lahko nastane sinteza, ki oba obogati. Edinost, h kateri moramo stremeti, ni enoličnost, temveč »edinost v različnosti« ali »različnost v spravi«. V tem slogu, ki bogati bratsko občestvo, se razlike srečajo, se medsebojno spoštujejo in cenijo, ohranijo pa različne odtenke in poudarke, ki koristijo skupnemu dobremu. Treba se je rešiti potrebe po tem, da bi bili enaki. Prav tako je treba biti iznajdljiv, da pravočasno opazimo motnje, ki se lahko pojavijo, da ne bi uničili dialoga. Prepoznati moramo na primer slabe občutke in jim odvzeti absolutno vrednost, da ne bi škodovali komunikaciji. Pomembna je sposobnost, da izrazimo to, kar čutimo, ne da bi drugega užalili; pomembno je uporabljati govorico in način govora, ki ga more drugi lažje sprejeti in prenesti, čeprav je vsebina zahtevna; izreči kritiko, toda ne v izbruhu jeze kot obliki maščevanja; izogibati se moraliziranju, ki si prizadeva samo napadati, ironizirati, obtoževati in prizadeti. Veliko preprirov med zakonci ne nastane zaradi usodnih stvari. Včasih gre za stvari neznatnega pomena, vznemiri pa način, kako jih izrazimo, ali drža, ki jo v dialogu zavzamemo.
140. Potrebne so kretnje pozornosti do drugega in znamenja naklonjenosti. Ljubizen premaguje najhujše prepreke. Ko koga ljubimo ali ko čutimo, da nas on ljubi, nam uspe bolje razumeti, kaj želi drugi izraziti in nam sporočiti. Gre za to, da presežemo šibkost, ki nas privede do tega, da se drugega bojimo, kakor da bi bil naš tekmeč. Zelo pomembno je, da naša varnost temelji na globokih odločitvah, pogledih ali vrednotah in ne na tem, da zmagamo v diskusiji ali da nam dajo drugi prav.

141. Končno moramo priznati, da je za uspešen dialog pomembno, da ima človek kaj povedati; to pa predpostavlja notranje bogastvo, ki se hrani z branjem, v osebnem premišljevanju, v molitvi in odprtosti do družbe. V nasprotnem primeru postanejo pogovori dolgočasni in neprepričljivi. Ko se nobeden od zakoncev ne izobražuje in ni raznolikosti odnosov z drugimi osebami, postane družinsko življenje »endogamno« (zaprto v ozek krog) in dialog siromašen.

Strastna ljubezen

---

142. Drugi vatikanski koncil uči, da zakonska ljubezen »zajema blagor celotne osebe; zato lahko obogati izraze telesa in duše s posebnim dostojanstvom in jih oplemeniti kot prvine in svojevrstna znamenja zakonskega prijateljstva«. Utemeljeno je mnenje, da šele strastna ljubezen, polna slasti, lahko simbolizira združitev človeškega srca z Bogom: »Vsi mistiki so potrdili, da se nadnaravna in nebeška ljubezen bolj izrazi s podobami zakonske ljubezni kot s podobami prijateljstva, naklonjenosti do otroka ali predanosti neki stvari. In razlog za to je prav v njeni celovitosti«. Zakaj se torej ne bi zadržali in spregovorili o čustvih in spolnosti v zakonu?

Svet čustev

---

143. Želje, občutki, čustva – to, kar so klasiki imenovali »strasti« – zavzemajo v zakonu pomembno mesto. Porajajo se, ko »drugi« postane navzoč v našem življenju. Vsakemu živemu bitju je lastno, da teži k drugemu, in to nagnjenje se vedno pokaže v temeljnih čustvih: užitek ali bolečina, veselje ali trpljenje, nežnost ali strah. Gre za predpostavke najosnovnejšega psihološkega delovanja. Človek je bitje te zemlje in vse, kar dela in išče, je nabito s strastmi.
144. Jezus je kot pravi človek doživljal svet s čustvenim nabojem. Zato ga je bolela zavrnitev Jeruzalema (prim. 23,37), kar mu je izvabilo solze iz oči (prim. Lk 19,41). Bil je tudi sočuten spričo trpljenja ljudi (prim. Mr 6,34). Ko je videl druge jokati, ga je to ganilo in vznemirilo (prim. Jn 11,33); in on sam je objokoval prijateljevo smrt (prim. Jn 11,35). Ti izrazi njegove občutljivosti kažejo, kako zelo je bilo njegovo človeško srce odprto za druge.
145. Doživeti neko čustvo sólo po sebi ni nekaj moralno dobrega ali slabega. To, da si človek česa zaželi ali da ima do česa odpor, ni grešno ne graje

vredno. Dobro ali slabo je dejanje, ki ga kdo uresniči, ko ga strast k temu spodbuja ali pri tem spremlja. Toda če čustva pospešujemo in iščemo ter zaradi njih zagrešimo slaba dejanja, je slabo v odločitvi, da jih gojimo, in v slabih dejanjih, ki jim sledimo. Tako tudi to, da mi je kdo všeč, ni samo po sebi nekaj dobrega. Če s tem težim k temu, da ta oseba postane moj suženj, je to moje čustvo v službi sebičnosti. Misliti, da smo dobri samo zato, ker to »čutimo«, je huda prevara. Obstajajo ljudje, ki se čutijo sposobne velike ljubezni samo zato, ker imajo močno željo po naklonjenosti, a se ne znajo boriti za srečo drugih in živijo zaprti v svoje lastne želje. V tem primeru čustva odvrtaajo od velikih vrednot in skrivajo egocentrizem, ki onemogoča negovati zdravo in srečno življenje v družini.

146. Če po drugi strani svobodno dejanje spremlja določena strast, lahko ta izrazi globino izbire. Zakonska ljubezen vodi k temu, da si prizadevamo, da se celotno čustveno življenje preobrazi v nekaj dobrega za družino in je v službi občestvenega življenja. Družina postane zrela, ko se čustveno življenje njenih članov preoblikuje v občutljivost, ki ne prevlada nad temeljnimi odločitvami in vrednotami in jih ne zatemni, temveč v dobro vseh sledi njihovi svobodi, izvira iz nje, jo bogati, jo dela lépo in bolj ubrano.

Literatura:

- Chapman Gary, Thomas Jennifer, *Pet jezikov odpuščanja*: kako se opravičiti in ozdraviti odnose. Ljubljana: Družina, 2012.
- Chapman Gary, *Z ljubeznijo do sreče*: Sedem lastnosti ljubezni, ki bodo obogatile naše življenje. Tržič: Učila International, 2009.
- Content E., Lucereau B., Mathieu V., *Poroka... In potem?* Graditi, vzdrževati in negovati odnos. Ljubljana: Družina, 2013.
- Eggerichs Emerson, *Ljubezen in spoštovanje*. Log pri Brezovici: Društvo zaživi življenje, 2012.
- Eldredge John, *Divji v srcu*: odkrivanje skrivnosti moške duše. Log pri Brezovici: Društvo Zaživi življenje, 2014.
- Gumbel Nicky, *ALFA - Življenjska vprašanja*. Koper: Študentski center Jadro, 2010.
- Papež Frančišek, Posinodalna apostolska spodbuda *Radost ljubezni*. Ljubljana: Družina, 2016.
- Pedersen Mary Jo, *V sreči in nesreči, V Bogu*. Ljubljana: Družina, 2016.
- Poročila se bova!* Kaj potrebujeva za dober zakon? (Priročnik za pare pred poroko.) Ljubljana: Založba Emanuel, 2016.
- Warren Rick, *Življenje z namenom*, Mengeš: Noella, 2009.
- West Christopher, *Napolni srce*: Bog, spolnost in iskanje uresničitve. Ljubljana: Družina, 2014.
- Yzaguirre John in Frazier-Yzaguirre Claire, *Cvetoč zakon*: navdihujoč in praktičen vodnik do trajne sreče. Ljubljana: Novi svet, 2011.
- Ziglar Zig, *Dvorjenje po poroki*: Romanca naj traja vse življenje. Ljubljana: Tuma, 2007.

